

Komentari Hrvatskog Telekomu d.d. u okviru javne rasprave o prijedlogu odluke Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije od 29. rujna 2010. godine o izmjenama Standardne ponude HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji od 1. listopada 2009. g.

- listopad 2010 -

Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (dalje: Agencija ili HAKOM) otvorila je dana 29. rujna 2010. javnu raspravu o prijedlogu odluke Vijeća Agencije, Klasa: UP/I-344-01/09-01/3228, Urbroj: 376-04-10-06 (dalje: prijedlog Odluke), kojim se Hrvatskom Telekomu d.d. (dalje: HT) određuju izmjene i dopune Standardne ponude HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji od 01. listopada 2009. godine.

HT je 11. listopada 2010. uputio HAKOM-u svoje dodatne prijedloge izmjena Standardne ponude, te isto objavio u okviru ove javne rasprave, kako bi se svim zainteresiranim stranama dala mogućnost očitovanja na tamo predloženo.

HT i dalje stoji kod svojih prijedloga od 11. listopada 2010. ali koristeći mogućnost da u okviru javne rasprave iznese svoje očitovanje na prijedlog Odluke od 29. rujna 2010., HT u otvorenom roku dostavlja svoje dodatne komentare i to na način da na početku naglašava ključna pitanja koja su osobito važna s aspekta poslovanja HT-a dok u nastavku teksta navodi komentare po svim ostalim pitanjima.

KLJUČNI KOMENTARI

1.) Prijedlozi Agencije pod točkom I. dispozitiva, Ad 1.50, 1.51, 1.52 te točkom II. dispozitiva Prijedloga odluke kojima se HT-u određuje obveza izgradnje mreže za druge operatore, predlažu se brisati.

Obrazloženje:

Spomenutim točkama dispozitiva prijedloga Odluke Agencije (točka I. dispozitiva Ad. 1.50, 1.51 i 1.52, te točka II. dispozitiva), HT-u se određuju dodatne, nove obveze izgradnje mreže za druge operatore, na sljedeći način:

- u roku od 30 dana od primitka zahtjeva operatora korisnika, izvesti završnu točku bakrene mreže na nekom objektu, ako je korisnik u dohvat HT-ove mreže (slobodna parica na objektu priključenja ili slobodna parica na izvodu koji je unutar kruga od 100 m od objekta koji treba priključiti), uz jednokratnu naknadu na strani operatora korisnika u iznosu od 435 HRK
- ako je korisnik udaljen od najbliže slobodne parice više od 100m (a manje od 300m), u roku od 15 dana od nepostizanja dogovora s operatorom korisnikom, izraditi tehničko rješenje i dostaviti ponudu za izvođenje priključka, u kojoj treba istaknuti dio troška kojeg bi snosio operator korisnik, a u roku od daljnjih 30 dana od prihvaćanja ponude od strane operatora korisnika, izvesti zatraženu završnu točku mreže.

Ovime se HT-u određuje obveza graditi pristupnu mrežu za potrebe drugih operatora što smatramo izrazito otegotnim za HT-a te protivnim odredbama Zakona o elektroničkim komunikacijama (ZEK) iz sljedećih razloga:

1. ZEK u člancima 58. do 65. određuje regulatorne mjere koje Agencija može poduzeti u odnosu na operatore za koje utvrdi da imaju znatniju tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu. Niti jedna od tih mjera ne uključuje mogućnost određivanja obveze izgradnje mreže za potrebe drugih operatora.

Makar ZEK u članku 61. kao jednu od mogućih regulatornih mjera određuje „obvezu pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže“, ova obveza podrazumijeva omogućavanje pristupa i korištenja isključivo već postojeće izgrađene infrastrukture, koja kao takva predstavlja tzv. „nužno sredstvo“ (bottleneck) za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga. Infrastruktura koja još nije izgrađena ne može predstavljati „nužno sredstvo“ jer ista uopće ne postoji pa stoga nije moguće ni osigurati pristup neizgrađenoj infrastrukturi.

Ovome ide u prilog i tekst članka 12. iz Smjernice Europske Komisije o pristupu (EC 2002/19/EC), prema kojem nacionalni regulatori mogu operatorima odrediti obvezu udovoljavanja razumnim zahtjevima za pristup i korištenje posebnih mrežnih elemenata i vezanih objekata, pri čemu se nigdje u tekstu spomenute odredbe ne spominje mogućnost određivanja obveze gradnje mreže za druge operatore.

2. Predložena obveza „izgradnje mreže za druge operatore“ ne može se smatrati uslugom izdvojene lokalne petlje, kako je Agencija želi prikazati, već novom, dodatnom obvezom izgradnje mreže za druge operatore.

Podsjećamo da usluga izdvojene lokalne petlje podrazumijeva isključivo pristup već izgrađenoj infrastrukturi (bilo da se radi o aktivnoj ili neaktivnoj lokalnoj petlji), te se ista nikako, po samoj logici stvari, ne može odnositi na infrastrukturu koja još nije izgrađena.

Naime, prema članku 2. stavak 1. točka 16. ZEK-a „izdvojeni pristup lokalnoj petlji“ obuhvaća potpuni i dijeljeni pristup lokalnoj petlji, pri čemu se pod „lokalnom petljom“ (točka 26 istog članka) smatra „fizički vod koji povezuje priključnu točku mreže u prostoru pretplatnika s glavnim razdjelnikom ili s drugom odgovarajućom opremom u nepokretnoj javnoj telefonskoj mreži“. Dakle, prema definiciji iz ZEK-a, izdvojeni pristup lokalnoj petlji obuhvaća pristup već izgrađenoj, postavljenoj pretplatničkoj petlji, te ne obuhvaća slučajeve gdje petlja ne postoji već ju je tek potrebno izgraditi.

Stoga, držimo kako obvezu „izgradnje mreže za druge operatore“ nije moguće podvesti pod uslugu izdvojene lokalne petlje, te stoga takvu obvezu nije moguće ni odrediti kroz izmjene Standardne ponude HT-a, jer se isto protivi samoj prirodi veleprodajne usluge izdvojene lokalne petlje, kao postojeće lokalne petlje koja se daje na korištenje Operatoru korisniku.

Ovo potvrđuju i odredbe Uredbe br. 2887/2000 Europskog parlamenta i Europskog vijeća od 18.12.2000. o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji, koja je poslužila kao temelj za uvođenje i definiranje ove regulatorne mjere u Europskoj uniji, u kojoj je izričito navedeno da obveza izdavanja lokalne petlje ne uključuje obvezu operatora postaviti novu lokalnu mrežnu infrastrukturu kako bi se udovoljilo zahtjevima drugih operatora.¹ Makar ova Uredba više nije na snazi, nova Smjernica o pristupu (2002/19/EC, s izmjenama sukladno Smjernici 2009/140/EC) koja predviđa izdvojenu lokalnu petlju kao jednu od regulatornih mjera, temelji se na principima koji su utvrđenim ovom Uredbom.

Skrećemo pažnju da je HT-ova Standardna ponuda trenutno u potpunosti usklađena s gore navedenom definicijom i svrhom izdvojene lokalne petlje, a da se izmjenama predloženim u prijedlogu Odluke želi

---

¹ Regulation (EC) No 2887/2000 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2000 on unbundled access to the local loop, točka 9. preambule „...The obligation to provide unbundled access to the local loop does not imply that notified operators have to install entirely new local network infrastructure specifically to meet beneficiaries' requests.“

učiniti upravo suprotno, tj. prisiliti HT da gradi mrežu za druge operatore, makar isto prelazi okvire obveze „izdvajanja lokalne petlje“.

3. **Predložena obveza „izgradnje za druge operatore“ nije određena HT-u kao regulatorna obveza Odlukom Agencije iz srpnja 2009. o analizi veleprodajnog tržišta (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni ili potpuni izdvojeni pristup) na fiksnoj lokaciji (dalje u tekstu: tržište veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi). Za određivanje bilo koje nove regulatorne obveze, potrebno je provesti novu analizu tržišta sukladno odredbama ZEK-a.**

Prema ZEK-u, Agencija je ovlaštena odrediti operatorima sa znatnijom tržišnom snagom na mjerodavnom tržištu regulatorne obveze tek nakon što provede analizu tržišta i utvrdi postojanje tržišnih poremećaja, koji onemogućavaju razvoj učinkovitog tržišnog natjecanja. Agencija je pri tome dužna temeljiti regulatorne obveze na prirodi utvrđenog nedostatka na tržištu, a iste moraju biti razmjerne i opravdane s obzirom na regulatorna načela i ciljeve iz članka 5 ZEK-a.

Skrećemo pažnju da Agencija nije svojom Odlukom iz srpnja 2009. o analizi tržišta veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi i određivanju regulatornih obveza na tom tržištu, odredila HT-u obvezu izgradnje mreže za potrebe drugih operatora.

Naime, HT-u su tom odlukom određene obveze pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže, obveza nediskriminacije, obveza transparentnosti, nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva te obveza računovodstvenog razdvajanja. **Niti jednom od tih obveza HT-u nije određena obveza izgradnje mreže za potrebe drugih operatora.**

Stoga, iako smatramo da nema zakonske obveze za određivanje obveze „izgradnje mreže za druge operatore“, kad bi ona i postojala **takvo određivanje nove regulatorne obveze bilo bi moguće tek nakon provođenja nove analize mjerodavnog tržišta, a sukladno člancima 52 – 56 ZEK-a**

Međutim, pitanje je koje bi se tržište u tom konkretnom slučaju uopće moglo smatrati mjerodavnim, jer „izgradnja mreže za potrebe drugih operatora“ nije mjera koja omogućava pristup postojećoj infrastrukturi, već izgradnju mreže za druge, za što ne nalazimo temelj u važećim propisima RH.

Što se tiče tvrdnji HAKOM-a iz obrazloženja točke I Ad. 1.50, 1.51 i 1.52 te točke II dispozitiva prijedloga Odluke, kako su „operatori korisnici dovedeni u neravnopravan položaj pri pružanju elektroničkih komunikacijskih usluga putem bakrene mreže HT-a“ time što HT trenutno nema obvezu „izgradnje mreže za potrebe drugih operatora“, važno je napomenuti kako HT spaja krajnje korisnike na svoju mrežu kad to korisnici zatraže od HT-a (a kad je to tehnički moguće učiniti bakrenom mrežom), na temelju poslovne odluke HT-a ali i **kao dio svoje obveze pružanja univerzalnog pristupa mreži.**

Dakle, HT tako postupa djelomično zbog svoje poslovne odluke **ali i razloga što je na isto prisiljen kao proglašeni operator univerzalnih usluga u RH.** Drugim riječima, kad bi HT imao mogućnost odlučivati koje će korisnike spojiti i pod kojim uvjetima, postoji vjerojatnost da određeni broj korisnika uopće ne bi bio spojen na HT-ovu bakrenu mrežu, a zbog niza problema vezanih uz izgradnju mreže.

Stoga, nije pravično pozivati se na načelo nediskriminacije u situaciji u kojoj HT spaja krajnje korisnike na HT-ovu mrežu ali ne isključivo kao odgovor na zahtjeve HT-ove maloprodaje (koji bi predstavljali rezultat poslovnog plana HT-a) **već i na zahtjev krajnjih korisnika za pružanjem univerzalne usluge pristupa mreži, koju je HT dužan pružiti kao dio svojih univerzalnih obveza, i to neovisno o potencijalnim gubitcima.** Drugim riječima, kod pružanja univerzalne usluge pristupa mreži HT ne izlazi u susret svojoj maloprodaji, već krajnjim korisnicima. Ovdje treba voditi računa o tome da se univerzalne usluge pružaju po

„pristupačnim“ cijenama (koje mogu biti i ispod troška), te je stoga univerzalni operator prisiljen u tom dijelu subvencionirati svoje krajnje korisnike, a na štetu vlastite maloprodaje.

4. Predloženom obvezom „izgradnje mreže za druge operatore“ HT-u bi se odredile obveze koje prelaze čak i razinu obveza koje HT ima kao operator univerzalnih usluga u RH.

a. Rok od 30 dana za realizaciju završne točke bakrene mreže na objektu prelazi okvire obveza koje HT ima kao operator univerzalnih usluga u RH.

Određivanje roka od 30 dana kao maksimalnog vremenskog razdoblja u kojem bi HT bio dužan izgraditi pristupnu petlju na zahtjev drugog operatora, smatramo apsolutno neprihvatljivim jer se istim HT-u nameću čak veće obveze od obveza koje HT ima kao operator univerzalnih usluga (USO).

Podsjećamo da HT nema tako strogo definirane rokove u slučaju pružanja univerzalne obveze pristupa HT-ovoj fiksnoj mreži. Naime, HT je dužan uspostaviti univerzalni pristup mreži na zahtjev krajnjeg korisnika u roku od 30 dana, međutim, prema Pravilniku o univerzalnim uslugama HT ima mogućnost odstupiti od tog roka u čak 5% slučajeva na godišnjoj razini. Ovime se priznaje problematika izgradnje mreže, te prihvaća činjenica da HT ne može u znatnom broju slučajeva udovoljiti propisanom roku zbog razloga koji nisu u domeni odgovornosti HT-a (npr. nemogućnost pravovremenog ishoda potrebnih dozvola za gradnju, nemogućnost dobivanja suglasnosti vlasnika zemljišta itd.).

Naime, HT se kao operator univerzalnih usluga svakodnevno susreće sa zahtjevima korisnika za realizacijom pristupa mreži te je Agencija itekako upoznata s problemima vezanim uz polaganje završnog dijela mreže, od kojih je najizraženiji problem imovinsko-pravnih odnosa (npr. ishoda potrebnih dozvola za gradnju itd.). Ako je za polaganje zadnjeg segmenta mreže potrebno vršiti građevinske radove, isto implicira ishoda suglasnosti vlasnika zemljišta na kojem se izvodi ugradnja stupova (lokalna samouprava, Hrvatske ceste, županijske uprave za ceste, pravne/fizičke osobe itd.), što ima za posljedicu nemogućnost bilo kakvih garancija po pitanju roka realizacije.

Stoga, HT često nije u mogućnosti realizirati završni dio mreže bakrenom pristupnom mrežom već se takvi slučajevi inicijalno rješavaju drugim raspoloživim tehnologijama, a tek naknadno, nakon što se ispune svi potrebni uvjeti za gradnju, mreža se dograđuje. Takvi problemi susreću se neovisno o dužini nedovršenog dijela mreže, odnosno udaljenosti korisnika od izvoda te stoga nije moguće presumirati da bi se završni dio mreže u slučajevima 100-300m od izvoda mogao realizirati u roku od 30 dana.

Slijedom gore navedenog, bespredmetno je raspravljati o tome može li HT realizirati završni dio mreže na zahtjev operatora u roku od 30 dana, neovisno o udaljenosti, kad HT isto nije u mogućnosti učiniti na 100%-tnoj razini niti za vlastite korisnike, u okviru univerzalne obveze pristupa HT-ovoj mreži.

b. Obvezom izgradnje bakrene pretplatničke petlje za druge operatore krši se načelo tehnološke neutralnosti u pružanju univerzalnih usluga.

Prema članku 19. Pravilnika o univerzalnim uslugama (Pravilnik o USO), USO operator mora osigurati pristup univerzalnim uslugama na fiksnoj lokaciji svim fizičkim i pravnim osobama, međutim, pri tome se ne definira određena tehnologija za realizaciju univerzalne usluge pristupa mreži na fiksnoj lokaciji, već se USO operatoru ostavlja pravo odabrati odgovarajuću tehnologiju.

Konkretno, u stavku 2. članka 19. Pravilnika o USO, navedeno je da se pristup univerzalnim uslugama na fiksnoj lokaciji ostvaruje putem javnih komunikacijskih mreža, ne dajući prednost niti jednoj tehnologiji pružanja usluga.

Naravno, uvjet pružanja univerzalnih usluga je omogućiti propisanu razinu kakvoće, ali činjenica je da se propisana razina kakvoće može ostvariti korištenjem različitih tehnologija.

Ovo dodatno potvrđuje i stavak 4. istog članka, prema kojem se ističe potreba usklađivanja pružanja univerzalnih usluga s propisanom razinom kakvoće, a ne s točno određenom tehnologijom pristupa.

Sve ovo u skladu je s važećim EU regulatornim okvirom u području univerzalnih usluga, prema kojem pružanje univerzalnih usluga treba biti tehnološki neutralno, kako bi se izbjeglo preferiranje pojedinih tehnologija na štetu drugih tehnologija (osobito tehnologija pokretne mreže) te potaknuo tehnološki razvoj.

Predmetnim prijedlogom Agencije prema kojem bi HT bio dužan graditi završni dio bakrene mreže za druge operatore, na njihov zahtjev, HT-u bi se odredile obveze koje prelaze okvire postojećih USO obveza, s obzirom da HT trenutno može realizirati univerzalni pristup i korištenjem druge tehnologije koja udovoljava kriterijima kakvoće univerzalnih usluga. Naime, takvim prijedlogom Agencije bi se prisililo HT graditi isključivo fizički vod, čime bi se onemogućio slobodan odabir tehnologije za realizaciju univerzalne usluge, a što je protivno Pravilniku o univerzalnim uslugama i važećoj EU praksi i pravilima u tom dijelu.

- c. Obvezom izgradnje mreže za druge operatore prelaze se okviri postojećih univerzalnih obveza HT-a, jer se ne radi razlika između lokacije prebivališta/boravišta krajnjeg korisnika, i druge lokacije, u pogledu koje HT nema obvezu pružiti univerzalni pristup.**

Prema Pravilniku o univerzalnim uslugama HT je dužan pružiti korisniku uslugu pristupa nepokretnoj mreži HT-a na jednoj nepokretnoj lokaciji korisnika, odnosno na mjestu njegova boravišta ili prebivališta.

Spornim prijedlogom prema kojem bi HT bio dužan graditi mrežu za druge operatore, a koji ne radi razliku između lokacije prebivališta/boravišta i ostalih lokacija korisnika, prelaze se okviri HT-ove obveze pružanja univerzalnog pristupa, te se HT-u određuju dodatne obveze, protivno odredbama Pravilnika o univerzalnim uslugama, što smatramo nedopustivim.

Također, ovakav prijedlog nema podlogu ni u trenutnoj praksi zemalja članica Europske unije. Naime, većina EU zemalja nema takvo rješenje kao dio regulirane standardne ponude (npr. Finska, Francuska, Njemačka, Irska, Italija, Luksemburg, Norveška, Estonija, Švicarska), čak ni u slučaju kad se zahtijeva samo realizacija dodatnog „drop kabela“, tj. kad nisu potrebni dodatni građevinski radovi na terenu.

Istina je da neke EU zemlje imaju implementirano rješenje prema kojem operatori realiziraju završni dio pristupne mreže, ali samo u vidu obveze postavljanja „drop kabela“, a ne i za slučajeve kad su potrebni

dodatni građevinski radovi (kopanje itd.). Međutim, i u takvim slučajevima (postavljanje „drop kabela“), cijene su znatno više od cijene koja se predlaže Prijedlogom Odluke HAKOM-a (npr. Belgija – 441 € za 20m kabela, Nizozemska – 304 € itd.). Također, čest je i slučaj da se realizacija „drop kabela“ i cijena utvrđuju „od slučaja do slučaja“, ovisno o individualnim troškovima.

U svakom slučaju, prema informacijama koje smo dobili od konzultantske kuće Cullen International, ne postoji primjer EU zemlje u kojoj bi izgradnja završnog dijela mreže koja zahtijeva dodatne građevinske radove na terenu (u vidu kopanja itd.) bila dio regulirane ponude, u vidu regulatorne obveze operatora sa znatnijom tržišnom snagom, već se jedino spominje mogućnost realizacije pojedinačnih zahtjeva ali isključivo na komercijalnoj osnovi, po komercijalnim uvjetima i cijenama.

Osim toga, smatramo važnim istaknuti da su troškovi realizacije zadnjeg segmenta mreže znatno viši od naknade koju HAKOM predlaže. Činjenica je da HT na maloprodajnoj razini naplaćuje cijenu instalacije priključka 500 kn, kao naknadu za univerzalnu uslugu pristupa nepokretnoj mreži HT-a. Međutim, taj iznos je temeljen na načelu pristupačnosti (a ne troškovne orijentiranosti), a koje načelo pristupačnosti implicira obvezu pružanja usluge i ispod troška njenog pružanja. Dodatno, cijena koju HAKOM predlaže za „izgradnju završnog dijela mreže“ u područjima gdje mreža nije izgrađena (već je potrebno učiniti dodatne radnje kako bi se omogućilo spajanje korisnika), ne može se dovoditi u vezu s maloprodajnom cijenom od 500 kn za instalaciju priključka jer ta cijena u pravilu pokriva trošak aktivnosti koje HT provodi kako bi se korisnik ukopčao, ali ne i trošak izgradnje mreže.

Drugim riječima, USO operator prisiljen je subvencionirati krajnje korisnike u dijelu pružanja univerzalnih usluga, što predstavlja dio socijalne politike univerzalnih usluga. **Međutim, jednako subvencioniranje ostalih operatora na tržištu nema temelj u važećim propisima niti je isto poslovno prihvatljivo.**

Uzimajući u obzir sve što je gore navedeno, zahtjevi iz Prijedloga Odluke HAKOM-a pod točkom I dispozitiva Ad. 1.50, 1.51 i 1.52 te točkom II dispozitiva nisu prihvatljivi niti su u skladu s važećim propisima, te predstavljaju neopravdano dodatno opterećenje za HT, te iste predlažemo brisati.

- 2.) Prijedlog Agencije iz točke V. dispozitiva prijedloga Odluke od 29. rujna 2010., kojom se određuju profili VDSL2 tehnologije čiju uporabu HT treba omogućiti Operatorima korisnicima na izdvojenim lokalnim petljama u HT-ovoj mreži, predlažemo izmjenu iste na način da ista glasi:

„Obvezuje se HT omogućiti Operatorima korisnicima Standardne ponude korištenje VDSL2 tehnologije po profilu 8b definiranog po frekvencijskom planu 998 unutar ITU-T preporuke G.993.2 za rad s postojeće lokacije pristupnog čvora (CO lokacija). Prihvaćaju se prijedlozi izmjena Dodatka 28.18. Standardne ponude - Statički plan upravljanja frekvencijskim spektrom s planom upravljanja paricama, kako su isti predložene od strane HT-a podneskom od 11. listopada 2010. te se određuje novi Statički plan upravljanja frekvencijskim spektrom s planom upravljanja paricama, prema tekstu koji se nalazi u prilogu i čini sastavni dio ove Odluke.“

Obrazloženje:

Prema točki V. prijedloga Odluke HAKOM-a od 29. rujna 2010. (Prijedlog Odluke), predlaže se obvezati HT da omogući Operatorima korisnicima korištenje VDSL2 tehnologije ITU-T G 993.2 profila 12b za rad s postojeće lokacije pristupnog čvora (CO lokacija) i VDSL2 tehnologije ITU-T G 993.2 profil 17a za rad iz uličnog ormarića (kabineta), te s istim uskladiti i nadopuniti pripadajuću tablicu prijenosnih tehnologija i ostale dijelove Standardne ponude HT-a.

Ne slažemo se s navedenim prijedlogom HAKOM-a već predlažemo promjenu spomenute točke dispozitiva Prijedloga Odluke na način da se operatorima korisnicima omogući korištenje VDSL2 tehnologije po profilu

8b definiranog po frekvencijskom planu 998 unutar ITU-T preporuke G.993.2 za rad s postojeće lokacije pristupnog čvora (CO lokacija), kako je to detaljnije obrazloženo u našem podnesku od 11. listopada 2010., a da se odgodi primjena VDSL2 tehnologije iz uličnog kabineta za bilo koji profil.

Detaljnije obrazloženje slijedi ispod.

I. Tehnički razlozi za odabir VDSL2 tehnologije po profilu 8b definiranog po frekvencijskom planu 998 unutar ITU-T preporuke G.993.2 za rad s postojeće lokacije pristupnog čvora (CO lokacija)

Preporuka ITU-T G. 993.2, odnosno njeni dodaci, definira 8 mogućih profila od čega ih se 5 može koristiti za rad s postojeće lokacije pristupnog čvora (CO lokacije). Profili 8a, 8b, 8d, 12a i 12b pogodni su za rad s CO lokacije.

Profili 8d, 12a i 12b mogu se koristiti i za rad iz uličnog kabineta, a samo profili 8a i 8b su namijenjeni isključivo za rad iz CO lokacije. Profil 8b sa svojom definiranom vrijednošću „maksimalne izlazne snage predajnika za dolazni smjer“ od +20,5 dBm omogućuje, uz prilagodbu granica opcionalnog nultog odlaznog pojasa, potpunu kompatibilnost sa dominantno zastupljenom DSL tehnologijom u vidu ADSL2+ po aneksu B.

Profil 8b u odnosu na profil 12b osigurava u realnim uvjetima uz istovremenu primjenu i ADSL2+ tehnologije u drugim linijama u zajedničkom kabelu iste dolazne brzine i dovoljnu razinu (vrijednost) odlaznih brzina (koja je manja u odnosu na korištenje profila 12b) da se za dulji period može udovoljiti potrebama razvijenih asimetričnih usluga na tržištu.

S druge strane korištenjem profila 12b može se očekivati pojačani negativni utjecaj postojeće ADSL2+ tehnologije u drugim linijama u zajedničkom kabelu na promatrane VDSL2 linije u frekvencijskom spektru do 2,2 MHz. Osim toga, profil 12b je prilagođen za kraće petlje i kvalitetnije parice, a naši uvjeti, osobito imajući u vidu da je kratka petlja do 1000m, idu više u prilog profila 8b (s obzirom da na profil 12b uvjeti iz okoline puno više utječu na smanjenje brzine povećanjem duljine petlje).

Također, odabir profila 12b mogao bi biti i izvor prijava smetnji koje nisu otklonjive u mreži jer su posljedica odabira profila. Iako HT-u nije (niti može biti) nametnuto korištenje bilo kojeg profila, pa tako ni profila 12b, želimo naglasiti da upravo iz navedenih razloga spektralne kompatibilnosti s postojećom ADSL2+ annex B tehnologijom, HT namjerava koristiti profil 8b što preporuča i za druge operatore koji koriste HT bakrenu pristupnu mrežu. HT je u tom smislu već napravio razvojne planove i pokrenuo investicijski ciklus, a i pilot projekt o kojem je HAKOM na vrijeme obaviješten provodi se u 8b profilu.

Stoga, HT ne vidi u trenutnim uvjetima prikladniji profil od 8b profila te stoga smatramo da Prijedlog Odluke treba izmijeniti na način da se korištenje VDSL2 tehnologije u HT-ovoj mreži ograniči na profil 8b.

II. VDSL2 profil 8b treba prihvatiti kao obvezujući za Operatore korisnike iz razloga što smatramo da se niti jedna druga prijenosna tehnologija, u odnosu na trenutno važeće tehnologije koje su obuhvaćene Statičkim planom, ne smije uvoditi u HT-ovu bakrenu pristupnu mrežu ako takva prijenosna tehnologija:

- a. nije usklađena s postojećim prijenosnim sustavima u istoj, i
- b. nije uvedena u Statički plan, uključujući i plan upravljanja paricama

HT je proveo i provodi opsežna ispitivanja kako bi ustanovio, između ostalog, i međusobnu usklađenost VDSL2 tehnologije s postojećim tehnologijama, a kako bi u konačnici osigurao sigurno uvođenje nove prijenosne tehnologije u okruženje postojećih te kao i perspektivnost i integritet mreže u cjelini. Stoga je, prvenstveno sa stanovišta mogućnosti mreže, neprihvatljivo omogućiti uvođenje novih prijenosnih tehnologija u mreži HT-a prije nego to odobri HT. Stoga, isto će biti moguće nakon što HT objavi pravila

uvođenja VDSL2 tehnologije u pristupnu mrežu i svoju spremnost za komercijalni rad tj. pružanje veleprodajnih i maloprodajnih usluga po istoj.

Nadalje, nakon uvođenja Statičkog plana u Standardnu ponudu, nije moguće uvođenje novih prijenosnih tehnologija u bakrenu pristupnu mrežu bez istovremene izmjene u Statičkom planu i PE procesu. U protivnom ponavljamo postojeću situaciju prekobrojnih i spektralno teško kompatibilnih prijenosnih sustava i profila što rezultira smanjenim mogućnostima mreže. Upravo smo tu situaciju zajednički željeli izbjeći kroz izradu Statičkog plana, a sada se kroz točku V. prijedloga Odluke HAKOM-a predlaže uvođenje nove prijenosne tehnologije na način koji ponovo vodi takvoj situaciji.

Kako smo već i navodili, s obzirom da je HT kao vlasnik mreže ujedno i odgovoran za funkcioniranje bakrene pristupne mreže i da po postojećim odredbama važeće Standardne ponude niti jedan korisnik bakrene mreže ne može uvesti VDSL2 tehnologiju prije nego li je uvede HT (fusnota 5. u članku 4.1.2. Standardne ponude HT-a) nije moguće dopustiti situaciju prema kojoj bi operatori korisnici samostalno i bez koordinacije uvodili novu pristupnu tehnologiju i to prije nego je to učinio HT.

Obrazloženje točke V. Prijedloga Odluke HAKOM-a temelji se isključivo na činjenici da VDSL2 tehnologija omogućava veću brzinu prijenosa. Međutim, upitno je koliko sama brzina prijenosa opravdava uvođenje VDSL2 tehnologije po svaku cijenu, osobito uzimajući u obzir trenutno stanje mreže, već uvedenih prijenosnih tehnologija i strukturu usluga u mreži. Također postavlja se pitanje koliko je opravdano, s obzirom na trenutne zahtjeve na tržištu, inzistirati na uvođenju bilo koje tehnologije, ne uvažavajući druge čimbenike koji utječu na razinu i kvalitetu širokopoljasnih usluga te perspektivnost i integritet mreže u uvjetima pružanja širokopoljasnih usluga.

Uzimajući gore navedeno u obzir, a osobito potrebu međusobnog slaganja tehnologija u bakrenoj pristupnoj mreži, predlažemo izmijeniti točku V. Prijedloga Odluke kako je to gore navedeno, te još jednom ponavljamo naš prijedlog iz podneska od 11.10.2010. prema kojem fusnotu 5) u tablici iz članka 4.1.2. Standardne ponude treba izmijeniti na način da se iza prve rečenice doda druga rečenica koja

„Operatori korisnici moći će koristiti isključivo onu VDSL2 tehnologiju koja je definirana u poglavlju 5. Dodatka 28.18 ove Standardne ponude (Statički plan upravljanja frekvencijskim spektrom s planom upravljanja paricama).“

Također, HT je u okviru svojih dodatnih prijedloga izmjena Statičkog plana, kako su iste prezentirane HAKOM-u i drugim operatorima našim podneskom od 11. listopada 2010., predložio i da se korištenje VDSL-a dopusti samo u kratkoj petlji. Makar ovakav prijedlog opravdavaju tehnički razlozi, te nije realno ni očekivati da će VDSL2 uopće uvoditi u dužim petljama, ipak smatramo da ovaj uvjet treba biti i izrijeком naveden. Ovakav pristup uobičajen je i u Standardnim ponudama i planovima upravljanja paricama u drugim zemljama.

III. Razlozi za odgodu primjene VDSL2 tehnologije iz uličnog kabineta za bilo koji profil.

Trenutno nije moguće uvođenje VDSL2 tehnologije u drugačijem modalitetu rada osim za rad s postojeće lokacije pristupnog čvora (CO lokacije) jer međusobno djelovanje različitih prijenosnih tehnologija u takvim uvjetima rada nije do kraja ispitano. Također, uvođenje VDSL2 tehnologije za rad iz uličnog kabineta ne može se dopustiti ako takva promjena neće biti istovremeno popraćena i izmjenama u Statičkom planu i izmjenama u internim informacijskim sustavima HT-a koji osiguravaju funkcioniranje Statičkog plana. Naime, pitanje spektralne kompatibilnosti u uvjetima rada iz uličnog kabineta još je osjetljivije nego u uvjetima rada s CO lokacije.

Smatramo da bi HAKOM trebao prije iznošenja prijedloga za uvođenjem VDSL2 tehnologije iz uličnog kabineta obaviti konzultacije s HT-om kao vlasnikom mreže (koji je odgovoran za njeno funkcioniranje), a ako bi se pristupalo takvoj promjeni, HAKOM bi svakako trebao prethodno zatražiti od HT-a prijedlog

izmjena Statičkog plana u smislu uvođenja VDSL2 tehnologije za rad iz uličnog kabineta. Tim slijedom, odgovarajući prijedlog uvođenja VDSL2 tehnologije za rad iz uličnog kabineta može se iznijeti tek nakon provođenja potrebnih analiza u mreži i usvajanja potrebnih izmjena u Statičkom planu.

Nadalje, treba imati u vidu da nakon promjena u Statičkom planu treba osigurati i uvjete za implementaciju tih izmjena u relevantnoj aplikaciji, a za što su potrebne promjene u modelu baze podataka i u relevantnim procesima, odnosno, potrebno je odgovarajuće vrijeme za realizaciju.

Slijedom svega gore navedenog, a s obzirom na sadašnju topologiju HT-ove pristupne bakrene mreže koja nema uličnih kabineta (niti HT planira iste u dogledno vrijeme ugrađivati), te s obzirom na složenost ovakvog scenarija u implementaciji Statičkog plana (kao i uzimajući u obzir promjene koje bi takav scenarij zahtijevao u već predloženom Statičkom planu), a imajući u vidu ispunjenje krajnjeg roka za početak primijene usvojenog Statičkog plana (11. siječnja 2011.g.), predlaže se odgoditi primjenu VDSL tehnologije iz uličnog kabineta. Ovo osobito iz razloga što smatramo da za istim još uvijek nema potrebe, s obzirom da drugi operatori do sada nisu iskazali interes za ugradnju uličnih kabineta u mreži HT-a.

U svakom slučaju, rok od 8 dana od objave odluke HAKOM-a, kako je isti naveden u točki V. Prijedloga Odluke, nikako nije dovoljan za sve aktivnosti koje su potrebne kako bi se analizirala mogućnost korištenja VDSL2 tehnologije profila 17a iz uličnog kabineta te kako bi se u tu svrhu pripremile odgovarajuće izmjene Statičkog plana i prateće izmjene Standardne ponude.

Zaključno, smatramo da je naš prijedlog načina reguliranja i uvođenja VDSL2 prijenosne tehnologije u HT-ovu pristupnu mrežu, kako je isti iznesen našem podnesku od 11. listopada 2010. pod nazivom „Inicijalni komentari HT-a (tj. dodatni prijedlozi izmjena Standardne ponude) u okviru javne rasprave o prijedlogu odluke HAKOM-a od 29. rujna 2010. o izmjenama Standardne ponude HT-a za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji od 1. listopada 2009.“, optimalan za trenutne prilike i zapravo pokriva sve primjedbe i komentare koje su gore navedeni.

- 3.) Ovim putem želimo Agenciji skrenuti pažnju na potrebu za izmjenom članka 6.4.1. pod naslovom „Rokovi“ iz Standardne ponude, radi usklađenja rokova za realizaciju usluge prijenosa broja i usluge izdvojene lokalne petlje, kad su podnesena oba zahtjeva istovremeno, na način da se prva rečenica mijenja tako da glasi:

„T-Com će staviti upredenu metalnu paricu na raspolaganje najkasnije u roku do 10 radnih dana od zaprimanja zahtjeva sukladno članku 6.2., a u slučaju kada Operator korisnik Standardne ponude za istog krajnjeg korisnika podnosi i zahtjev za izdvajanje pojedine lokalne petlje i zahtjev za prijenos broja, T-Com će u suradnji s Operatorom korisnikom Standardne ponude i davateljem broja realizirati obje usluge sukladno rokovima iz članka 6.2 Standardne ponude.“

Obrazloženje:

S obzirom na različite rokove realizacije zahtjeva za prijenos broja (dalje: NP) od rokova koji se temeljem Standardne ponude HT-a primjenjuju na realizaciju zahtjeva za uslugu izdvojene lokalne petlje (dalje: ULL; zajedno: ULL+NP), a kako bi se spriječile buduće dvojbe po pitanju rokova u slučajevima ULL+NP, HT smatra nužnim izmjenu članka 6.4.1. Standardne ponude kako je gore navedeno.

Naime, prema trenutnom tekstu članka 6.4.1. Standardne ponude, u slučaju kad Operator korisnik za istog krajnjeg korisnika istovremeno podnosi zahtjev za ULL i zahtjev za NP, T-Com i Operator korisnik trebaju uskladiti datume realizacije obje usluge vodeći računa o rokovima za obje sluge.

Međutim, ova odredba ne kaže ništa o načinu na koji se ti rokovi trebaju uskladiti niti daje rješenje za slučaj da se T-Com i Operator korisnik ne uspiju dogovoriti o načinu usklađenja datuma realizacije tih usluga. Naime,

rok za provjeru tehničke mogućnosti prijenosa broja sukladno gore navedenom Pravilniku iznosi 3 radna dana dok rok za provjeru tehničke mogućnosti ULL-a, sukladno članku 6.2. stavak 7. Standardne ponude iznosi 5 radnih dana.

Ovakva situacija na strani T-Coma ima za posljedicu neopravdano povećan broj naknadno odbijenih zahtjeva za ULL, s obzirom da se zahtjevi za ULL u kombinaciji ULL+NP u pravilu prihvaćaju u rokovima za provjeru tehničke mogućnosti prijenosa broja, a koji su znatno kraći od rokova realizacije ULL-a. U tim slučajevima HT prihvaća zahtjev za ULL+NP makar provjera tehničke mogućnosti za ULL nije do kraja provedena. Ovo je vršeno iz razloga nužnosti načela *rješavanja zahtjeva po njihovom redoslijedu zaprimanja* (FIFO princip) u dijelu rješavanja zahtjeva za NP (a sukladno Pravilniku o prenosivosti broja), i to kako bi se omogućilo rješavanje slijedećih pristiglih zahtjeva za NP i ULL+NP, te kako isti ne bi stajali zbog potrebnog provođenja procedure provjere tehničkih mogućnosti za ULL.

Međutim, ono što se nakon prihvaćanja zahtjeva za ULL+NP može se dogoditi da HT, nakon detaljne provjere podnesenog zahtjeva za ULL+NP, naknadno odbije već prihvaćeni zahtjev za ULL+NP (za koji bi se naknadno, ali još uvijek unutar propisanih rokova za realizaciju ULL-a, utvrdilo da ne udovoljava tehničkim uvjetima za ULL), što je nosilo potencijalnu obvezu plaćanja penala po članku 15.5 Standardne ponude.

Ovo smatramo neopravdanim i izrazito otegotnim za HT, jer je HT zbog primjene FIFO principa u Centralnoj administrativnoj bazi prenesenih brojeva (dalje: CABP) u rješavanju zahtjeva za NP bio prisiljen skraćivati rokove za provjeru tehničke mogućnosti za ULL, makar se u tom konkretnom slučaju ULL+NP ustvari radi o dvije usluge, koje podliježu zasebnim provjerama i ustvari donose više rada na strani HT-a nego u slučaju odvojenih, zasebnih zahtjeva za NP/ULL.

Stoga, u situaciji kad Operator korisnik istovremeno za konkretnog krajnjeg korisnika podnosi zahtjev za NP i zahtjev za ULL, kao jedino ispravno rješenje smatramo primjenu rokova realizacije ULL usluge, kako su isti propisani člankom 6.2 Standardne ponude. Sve ostalo smatralo bi se neopravdanim skraćivanjem postojećih rokova za realizaciju ULL, na koje HT ima pravo temeljem odluke HAKOM-a od 17. srpnja 2009. o analizi tržišta veleprodajnog pristupa mrežnoj infrastrukturi.

Kako bi se navedeni rokovi uskladili na način kako se to gore predlaže, HT će istovremeno sa slanjem ovih komentara predložiti Agenciji i izmjene Pravilnika o prenosivosti broja s ciljem razdvajanja procedura u slučaju samo NP od slučaja ULL+NP. Ovo je osobito nužno iz razloga što ni postojeći Pravilnik o prenosivosti broja ne razlikuje navedene rokove za NP od rokova za ULL+NP, a ujedno obvezuje operatora davatelja da zahtjeve rješava prema FIFO. Kao što je to već gore navedeno, a kako bi se izbjeglo „čekanje kasnije zaprimljenih zahtjeva“ zbog procedure provjere tehničkih mogućnosti za ULL, HT je niz zahtjeva za ULL *apriori* prihvaćao, što je u nekim slučajevima naknadno (a nakon detaljnije tehničke provjere) rezultiralo naknadnim odbijanjem zahtjeva za ULL, čime se HT neopravdano izlagao riziku penala iz članka 15.5. Standardne ponude.

Ovako koncipiranom izmjenom članka 6.4.1 kako je gore navedeno ujednačiti će se rokovi za složene ULL+NP zahtjeve te izbjeći pravna nesigurnost u tumačenju koja je postojala u dosadašnjoj odredbi 6.4.1 Standardne ponude obzirom na formulaciju *vremenskog usklađenja datuma realizacije obje usluge s obzirom na rokove i za jednu i za drugu uslugu*.

U konačnici, ovako definiranim rokovima ostvarit će se krajnji cilj jer se postojeći procesi neće stopirati već će ih se unaprijediti, što je u interesu svih sudionika na tržištu, a osobito krajnjih korisnika koji će dobivati točnije informacije o mogućnosti realizacije traženih usluga.

- 4.) **Prijedlog Agencije iz točke III prema kojem bi HT bio dužan do 1. ožujka 2011. omogućiti Operatorima korisnicima Standardne ponude pristup određenim izvještajima putem web aplikacije kao i korištenjem aplikativnih sučelja.**

- a) HT ne može jamčiti da će do 1. ožujka 2011. Operatorima korisnicima biti omogućen pristup putem web aplikacije za prijavu smetnji (za produkt NP+ULL), podnošenje zahtjeva za izdvajanje petlji (za potpuni pristup ULL + NP), podnošenje zahtjeva za isključenje izdvojene lokalne petlje (ako je isti vezan uz NP) te za prebacivanje na alternativnu paricu (ako je isto vezano uz NP), odnosno za podnošenje bilo kojeg drugog zahtjeva za izmjene na izdvojenoj lokalnoj petlji ako je isti vezan uz NP, s obzirom da isto ovisi o ispunjenju određenih pretpostavki na strani HAKOM-a, kako je to detaljnije obrazloženo ispod.

S obzirom na naš prijedlog pod točkom 3. gore te pripadajuće prijedloge izmjene Pravilnika o prenosivosti broja koje će HT uputiti HAKOM-u istovremeno s ovim komentarima na prijedlog Odluke HAKOM-a od 29. rujna 2010., a u kojima predlažemo uspostavu posebne procedure obrade i realizacije zahtjeva za ULL i NP kad su isti istovremeno podneseni za jednog krajnjeg korisnika, te kako će takva promjena zahtijevati i prethodnu izmjenu funkcionalnosti CABP, HT upozorava da prethodna promjena u funkcionalnostima CABP predstavlja uvjet za ispunjenje obveze iz točke III prijedloga Odluke do 1. ožujka 2011. u dijelu gore navedenih funkcionalnosti.

Naime, budući je HT jedini fiksni operator koji pruža složenu uslugu potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji i prijenosa broja (dalje u tekstu: ULL+NP), te je većina zahtjeva za NP uslugom od drugih fiksnih operatora vezana uz zahtjev za ULL, pretpostavka za implementaciju web servisa je ukidanje FIFO principa u CABP. Naime, uvođenjem web servisa, a u skladu sa sigurnosnim postavkama, obrada zahtjeva ULL+NP (koja uključuje interakciju sa CABP prema FIFO principu) bit će neodrživa.

HT je dosadašnjom obradom zahtjeva za NP i ULL+NP premostio prepreke FIFO principa pomoću HT-ovog IT rješenja koje je HAKOM-u bilo prezentirano uoči puštanja na produkciju. Budući takav način obrade zahtjeva više neće biti moguć uvođenjem web servisa zbog sigurnosnih postavki, potvrda zahtjeva u CABP se neće moći izvršavati u propisanom roku (detaljnije pojašnjenje o sadašnjoj obradi NP i ULL+NP zahtjeva i utjecaj na web servise HT može prezentirati na sastanku s HAKOM-om). FIFO princip funkcionira na način da ne dozvoljava potvrdu slijedećeg zahtjeva dok se prethodni zahtjev nije potvrdio u CABP. Takva funkcionalnost onemogućava operatorima učinkovitiju i bržu obradu zahtjeva koji su na čekanju. Ovakvim načinom rada, obrada i potvrda zahtjeva omogućena je samo jednoj osobi (administratoru na strani operatora), te obzirom na količinu zahtjeva na čekanju, potrebne administrativne provjere i provjere tehničkih mogućnosti za ULL, HT će biti u mogućnosti dnevno obraditi i potvrditi znatno manji broj zahtjeva od ukupnih zahtjeva na čekanju. Posljedica će biti kašnjenje u potvrdi zahtjeva i realizacije slijedećih zahtjeva ili odgađanje slijedećih zahtjeva radi pripreme mreže za realizaciju.

Uzimajući gore navedeno u obzir, HT će, a kako smo to već više puta gore naveli, paralelno s ovim komentarima na prijedlog Odluke, uputiti HAKOM-u i prijedloge izmjene Pravilnika o prenosivosti broja, u kojima će se predložiti ukidanje FIFO principa i uspostava novog produkta ULL+NP na koji će se primjenjivati rokovi za odgovor o tehničkoj mogućnosti iz Standardne ponude HT-a, a koje izmjene će zahtijevati i dodatne izmjene u funkcionalnostima CABP.

Stoga, nakon što HAKOM implementira potrebne promjene u funkcionalnostima CABP, isto će biti moguće uskladiti i u HT-ovoj web aplikaciji/aplikativnom sučelju, te istu dati na korištenje Operatorima korisnicima Standardne ponude. Drugim riječima, ispunjenje točke III prijedloga Odluke HAKOM-a u dijelu gore navedenih podataka/funkcionalnosti web sučelja, a u tamo navedenim rokovima, ovisi o radnjama na strani HAKOM-a. Stoga HT se ne može smatrati odgovornim za eventualna kašnjenja uzrokovana kašnjenjem na strani CABP, zbog čega smatramo nužnim odgoditi rok za postupanje po ovoj obvezi do ispunjenja odgovarajućih pretpostavki na strani HAKOM-a (potrebne izmjene funkcionalnost CABP).

- b) Prijedlog HAKOM-a prema kojem bi se podaci koji će biti dostupni putem web aplikacije/aplikativnih sučelja ažurirali „u što je moguće kraćem roku u skladu s tehničkim mogućnostima sustava, a najkasnije svakih 24 sata“.

HT prihvaća prijedlog HAKOM-a o 24-satnom ažuriranju podataka koji će biti dostupni putem web aplikacije/aplikativnih sučelja, osim u dijelu ažuriranja „informacija o fakturiranju usluga“. Naime, informacije o fakturiranju usluga Operatorima korisnicima ažuriraju se najmanje 1 mjesечно s obzirom da se informacije koje se pružaju Operatoru korisniku u tom dijelu mijenjaju jednom u mjesec dana te stoga češće ažuriranje izvještaja nije poslovno opravdano.

S obzirom na gore navedeno, predlaže se izmjena prvog stavka u članku 21.1. Standardne ponude na način kako je to ispod navedeno pod točkom c) ii.

c) Prijedlog dodatnih izmjena u člancima 2.4. i 21. Standardne ponude

S obzirom na odluku HAKOM-a od 28. travnja 2010. koja je donesena u postupku određivanja uvjeta Statičkog plana upravljanja frekvencijskim spektrom s planom upravljanja paricama (klasa: UP/I-344-01/07-01/222, ur.broj: 376-08-11-30) te točku III dispozitiva prijedloga Odluke HAKOM-a od 29. rujna 2010. koja je predmet ove javne rasprave, kojom se predlaže uvođenje web servisa kao jedinog komunikacijskog kanala između Operatora korisnika, regulatora i HT-a, potrebno je izmijeniti članke 2.4 i 21. Standardne ponude na sljedeći način:

i. članak 2.4. u Standardnoj ponudi mijenja se i glasi:

„T-Com nudi Operatoru korisniku Standardne ponude IT sustav podrške preko web aplikacije kao i korištenjem aplikativnih sučelja koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka između za te svrhe pripremljenih informacijskih sustava (web servisi (SOAP)) u svrhu:

- 1. podnošenja i praćenja zahtjeva Operatora korisnika Standardne ponude za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (uspješno izdvajanje lokalne petlje, odbijanje izdvajanja lokalne petlje),*
- 2. podnošenja i praćenja zahtjeva Operatora korisnika Standardne ponude za popravak kvara/smetnje, statusu i stanju eskalacije popravka kvara/smetnje Operatora korisnika Standardne ponude*
- 3. pružanja informacije o statusu kod pružanja usluge kolokacije Operatoru korisniku Standardne ponude,*
- 4. pružanja informacije o fakturiranju usluga Operatoru korisniku Standardne ponude,*
- 5. pružanja informacije o postojanju sekundarne opreme za višestruko korištenje parice u pristupnoj mreži T-Coma (informacija da li je pojedina parica realizirana aktivnom opremom ili ne).*

IT sustav podrške omogućit će pristup gore navedenim informacijama s najviše 24-satnim periodom ažuriranja trenutnog statusa, osim za informacije pod točkom 4. gore, za koje će se trenutni status ažurirati jednom mjesečno.“

ii. članak 21. u Standardnoj ponudi mijenja se i glasi:

„21. INFORMACIJSKI SUSTAVI

Sa zajedničkim ciljem razvoja i postavljanja IT sustava, T-Com i Operator korisnik Standardne ponude sporazumno će Ugovorom o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji, definirati specifičnosti vezane uz:

- naručivanje i pružanje usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji,*
- održavanje i popravak kvara/smetnje kod usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji.*

U svrhu osiguranja kontinuiteta vlastitog poslovanja s jedne strane i podržavanja procesa Operatora korisnika Standardne ponude s druge strane T-Com će ponuditi Operatoru korisniku Standardne ponude,

na njegov zahtjev u roku od 30 dana od dana zaprimanja istog, pristup za te svrhe posebno osposobljenim operativnim IT sustavima podrške sukladno svim primjenjivim sigurnosnim standardima i politikama T-Com-a i međunarodnim standardima (npr. SOX 404, ISO 9001:2000 i ISO 17799.) te u skladu sa zaštitom intelektualnog vlasništva T-Coma. T-Com će pravovremeno i na odgovarajući način upoznati Operatora korisnika s gore navedenim standardima.

T-Com će ponuditi Operatoru korisniku Standardne ponude pristup IT sustavu preko web aplikacije kao i korištenjem aplikativnih sučelja koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka između za te svrhe pripremljenih informacijskih sustava (web servisi (SOAP)).

T-Com će prijedlog IT tehničkog rješenja, uključujući i sigurnosne zahtjeve usuglasiti s Operatorom korisnikom Standardne ponude te će međusobne obveze i odgovornosti regulirati u sklopu posebnog ugovora.

21.1 Opis usluge

T-Com nudi Operatoru korisniku Standardne ponude IT sustav podrške preko web aplikacije kao i korištenjem aplikativnih sučelja koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka između za te svrhe pripremljenih informacijskih sustava (web servisi (SOAP)) u svrhu:

1. podnošenja i praćenja zahtjeva Operatora korisnika Standardne ponude za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (uspješno izdvajanje lokalne petlje, odbijanje izdvajanja lokalne petlje),
2. podnošenja i praćenja zahtjeva Operatora korisnika Standardne ponude za popravak kvara/smetnje, statusu i stanju eskalacije popravka kvara/smetnje Operatora korisnika Standardne ponude
3. pružanja informacije o statusu kod pružanja usluge kolokacije Operatoru korisniku Standardne ponude,
4. pružanja informacije o fakturiranju usluga Operatoru korisniku Standardne ponude,
5. pružanja informacije o postojanju sekundarne opreme za višestruko korištenje parice u pristupnoj mreži T-Coma (informacija da li je pojedina parica realizirana aktivnom opremom ili ne).

IT sustav podrške omogućit će pristup gore navedenim informacijama s najviše 24-satnim periodom ažuriranja trenutnog statusa, osim za informacije pod točkom 4. gore, za koje će se trenutni status ažurirati jednom mjesečno.

Navedene usluge IT sustava podrške nude pristup IT sustavu preko web aplikacije kao i korištenjem aplikativnih sučelja koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka između za te svrhe pripremljenih informacijskih sustava (web servisi (SOAP)) a opisane su kako slijedi:

1. Praćenje zahtjeva Operatora korisnika Standardne ponude uspostavlja se putem korištenja aplikativnih sučelja koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka, a u skladu sa usuglašenom tehničkom dokumentacijom i sigurnosnim zahtjevima, koji predstavljaju sastavni dio ovog dokumenta.
  - a) Podnošenja i praćenja zahtjeva za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji Operatora korisnika Standardne ponude preko web servisa, i
  - b) Podaci o realiziranim zahtjevima.
2. Praćenje popravka kvara/smetnje kod Operatora korisnika Standardne ponude i eskalacije uspostavlja se putem korištenja aplikativnih sučelja koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka, a u skladu sa usuglašenom tehničkom dokumentacijom i sigurnosnim zahtjevima, koji predstavljaju sastavni dio ovog dokumenta tako da samo Operator korisnik Standardne ponude ima pristup svojim podacima sa sljedećim glavnim funkcijama:

- a) *Podnošenje i praćenje zahtjeva za popravak kvara/smetnje kod Operatora korisnika Standardne ponude preko web servisa i elektroničke pošte, i*
  - b) *Podaci za Operatora korisnika Standardne ponude preko web servisa koji se odnose na popravke kvarova/smetnji i rješenja.*
3. *Praćenje usluge kolokacije od strane Operatora korisnika Standardne ponude uspostavlja se putem korištenja aplikativnih sučelja koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka, a u skladu sa usuglašenom tehničkom dokumentacijom i sigurnosnim zahtjevima, koji predstavljaju sastavni dio ovog dokumenta tako da samo Operator korisnik Standardne ponude ima pristup svojim podacima sa sljedećim glavnim funkcijama:*
- a) *Podaci o glavnom razdjelniku,*
  - b) *Praćenja zahtjeva za kolokaciju Operatora korisnika Standardne ponude preko web servisa, i*
  - c) *Podaci za Operatora korisnika Standardne ponude web servisa koji se odnose na stanje pripreme kolokacijskog prostora.*
4. *Pristup informacijama o fakturiranju usluga Operatora korisnika Standardne ponude uspostavlja se putem korištenja aplikativnih sučelja koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka, a u skladu sa usuglašenom tehničkom dokumentacijom i sigurnosnim zahtjevima, koji predstavljaju sastavni dio ovog dokumenta tako da samo Operator korisnik Standardne ponude ima pristup svojim podacima sa sljedećim glavnim funkcijama:*
- a) *Podaci za Operatora korisnika Standardne ponude preko web servisa za usluge pružene Operatoru korisniku Standardne ponude koje se fakturiraju,*
  - b) *Podaci za Operatora korisnika Standardne ponude preko web servisa koji se odnose na kvar/smetnju popravljen od strane T-Coma koji se fakturira Operatoru korisniku Standardne ponude,*
  - c) *Podaci za Operatora korisnika Standardne ponude o fakturiranju Operatoru korisniku Standardne ponude.*

21.2 Uvjeti pristupa sustavu operativne potpore Operatora korisnika Standardne ponude (za potrebe podnošenja prethodnih zahtjeva, zahtjeva za pružanje usluge, za narudžbe, održavanje, uklanjanje kvarova/smetnji i naplatu)

T-Com će omogućiti pristup operativnom IT sustavu podrške, pripremljenom isključivo za potrebe Operatora korisnika Standardne ponude i nadležnog regulatornog tijela, sukladno međunarodnim standardima, putem web aplikacije kao i korištenjem aplikativnih sučelja, koja omogućavaju direktnu računalnu razmjenu podataka između informacijskih sustava (web servisi(SOAP)) s odgovarajućim stupnjem sigurnosti, pod uvjetom da Operator korisnik Standardne ponude/nadležno regulatorno tijelo prethodno pisanim putem prihvate tehničku dokumentaciju web servisa pripremljenu od strane T-Coma. Operatori korisnici Standardne ponude dužni su podnositi prethodne zahtjeve, zahtjeve za pružanje usluge, zahtjeve za narudžbe, zahtjeve za otkazivanje usluga te zahtjeve za prijavu i uklanjanje kvarova/smetnji sukladno odredbama navedenim u ovoj Standardnoj ponudi.

Cijena usluge korištenja IT sustava definirana je člankom 13.4. ove Standardne ponude.

21.3 Uvjeti korištenja IT sustava

T-Com će ponuditi Operatoru korisniku Standardne ponude IT sustav podrške pod sljedećim uvjetima:

1. *gore opisani IT sustav podrške čini sastavni dio Ugovora o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji,*

2. *usluge navedene u članku 21.1. ovog članka moraju biti dostupne i jednake za sve Operatore korisnike Standardne ponude,*
3. *dostupnost pristupa informacijskom rješenju putem web servisa, kao što je gore opisano, mjeri se na temelju dvije kategorije:*
  - a. *vrijeme usluge – T-Com garantira dostupnost IT sustava podrške od 8-22 svakim radnim danom.*
  - b. *vrijeme podrške usluge – T-Com pruža usluge Call Centara u slučaju da WEB usluga nije dostupna (upravljanje reklamacijama) Operatoru korisniku Standardne ponude za prijavu problema (0-24). Usluga se pruža prema dogovorenom vremenu pružanja usluge.*
4. *ponuda je dostupna svim Operatorima korisnicima Standardne ponude pod istim uvjetima naplate (mjesečno).*

T-Com će ponuditi dodatnu nadogradnju IT sustava za upravljanje promjenama:

- *Operator korisnik Standardne ponude mora dostaviti zahtjev za promjenom T-Comu, s time da je T-Com dužan odgovoriti u roku od 7 dana od dana zaprimanja zahtjeva te u slučaju prihvatanja dostaviti planove i rokove za nadogradnju IT sustava,*
- *nadograđene karakteristike temelje se na komercijalnim uvjetima razvoja sustava.*

Operatori korisnici Standardne ponude te nadležno regulatorno tijelo dužni su pridržavati se sigurnosnih standarda navedenih u članku 21. Standardne ponude, kao i sljedećih standarda za implementaciju web servisa:

1. *Protokoli komunikacije*

- *Transportni protokol – HTTPS*
- *Komunikacijski protokol: SOAP 1.2 (Karakteristike SOAP poruke – encoding: UTF-8, Binding style/use:document/literal; Potpisana vremenska oznaka (Signed Timestamp) (usklađeno sa SOAP Message Security 1.1. –WS-Security 2004)*
- *WS sigurnosni protokol: Autentikacija – WSS X.509 certifikati; Očuvanje integriteta poruke – XML signature (usklađeno sa x.509 Certificate Token Profile 1.1.)*

2. *Opis servisa: WSDL 1.2 (usklađen sa postojećim tehničkim rješenjem u upotrebi).*

Detaljni opis standarda za implementaciju web servisa nalazi se u tehničkoj dokumentaciji. T-Com će omogućiti Operatoru korisniku Standardne ponude/nadležnom regulatornom tijelu korištenje web servisa pod uvjetom da Operator korisnik Standardne ponude/nadležno regulatorno tijelo prethodno pisanim putem prihvate tehničku dokumentaciju web servisa pripremljenu od strane T-Coma.

Dodatno, Operatori korisnici Standardne ponude/nadležno regulatorno tijelo dužni su pridržavati se sljedećeg uvjeta korištenja web servisa:

- *frekvencija upita ne smije prelaziti 2 upita u sekundi.*

U slučaju kršenja obveza iz ovog članka, T-Com će Operatoru korisniku Standardne ponude/nadležnom regulatornom tijelu bez odgode onemogućiti pristup gore navedenom IT sustavu uz prethodnu pisanu i usmenu obavijest, a u svrhu osiguranja kontinuiteta pružanja IT sustava ostalim Operatorima korisnicima Standardne ponude/nadležnom regulatornom tijelu. T-Com neće biti odgovoran za štetu koja nastane Operatorima korisnicima Standardne ponude/nadležnom regulatornom tijelu kao rezultat postupanja Operatora korisnika Standardne ponude /nadležnog regulatornog tijela protivno odredbama ovog članka, dok će Operator korisnik Standardne ponude /nadležno regulatorno tijelo biti dužno nadoknaditi T-Comu

sve troškove koje će T-Com imati pri ponovnoj uspostavi IT sustava, kao posljedice kršenja obveza Operatora korisnika Standardne ponude /nadležnog regulatornog tijela iz ovog članka.

Obrazloženje

Članci 2.4 i 21 Standardne ponude opisivali su postojeće informatičko rješenje – web sučelje – koje je bilo pripremljeno od strane HT-a za razmjenu podataka i zaprimanje zahtjeva. Međutim, zahtjev uvođenja web servisa kao komunikacijskog kanala zahtijeva i usklađivanje ovih članaka s istim, kako bi se postojeće funkcionalnosti IT sustava omogućile Operatorima korisnicima *Standardne ponude* u obliku koji je prilagođen novom IT rješenju, sukladno odlukama/prijedlozima HAKOM-a.

Ukratko, izmijenjene su stare formulacije o usklađivanju mjesečnih i tjednih izvještaja sukladno novom načinu izvještavanja putem web servisa s 24-satnim ažuriranjem.

Dalje, kako omogućavanje pristupa operativnim IT sustavima podrške za novog Operatora korisnika *Standardne ponude* podrazumijeva dostavu tehničke dokumentacije Operatoru korisniku *Standardne ponude*, razmjenu tehničkih podataka između Operatora korisnika *Standardne ponude* i T-Coma, prihvaćanje tehničke dokumentacije od strane Operatora korisnika *Standardne ponude* kao i razvoj te testiranje pristupa, smatramo da je za isto potrebno više od trenutno predviđenih 15 dana, te stoga predlažemo umjesto istog staviti rok od 30 dana.

Također, sigurnosne standarde potrebno je promijeniti s obzirom na promjene u implementaciji web servisa, a iste predstavljaju dio usuglašene tehničke specifikacije s Operatorima korisnicima *Standardne ponude* i nadležnim regulatornim tijelom.

Pozivanje na točku 24.2 treba izbaciti iz teksta članka 21. jer ista ne postoji u Standardnoj ponudi.

Na kraju, s obzirom na određena negativna iskustva koja HT ima u dosadašnjem korištenju web sučelja u vidu nedozvoljene učestalosti preuzimanja podataka, nužno je u Standardnoj ponudi navesti dodatna pravila po tom pitanju kao i sigurnosne uvjete/standarde, kojih se Operatori korisnici/nadležno regulatorno tijelo moraju pridržavati prilikom korištenja web sučelja. Kako bi se osiguralo poštivanje tih pravila potrebno je predvidjeti i sankcije za kršenje istih, u smislu onemogućavanja pristupa HT-ovom IT sustavu, sve kako bi se osigurali mehanizmi zaštite web sučelja, što je u interesu svih korisnika istog.

OSTALI KOMENTARI

5.) S prijedlozima Agencije u Ad 1.3, Ad 1.4 i Ad 1.5 u kojima se priznaje postojanje i važnost pomoćnog razdjelnika – MDF-K kao jedan od elemenata izdvojene lokalne petlje, poput glavnog razdjelnika (MDF) i posrednog razdjelnika (HDF) HT se u potpunosti slaže, međutim HT ovim putem smatra važnim istaknuti kako aktivnosti koje je poduzela Agencija kroz predložene izmjene uključujući i izmjenu navedenu pod Ad 1.49 ne bi imale u potpunosti učinak ako se ne prihvati i podjela odgovornosti kako je to naveo HT u svojem prijedlozima od 27. svibnja 2010. godine pod Ad 6., Ad 9., Ad 16., Ad 17. i Ad 18, Ad 27., Ad 32., Ad 44., Ad 46., Ad 47., Ad 48., Ad 49., Ad 51., Ad 54. i Ad 83.

Obrazloženje:

Budući da se pokazalo kako postojeća podjela odgovornosti definira podijeljenu odgovornost nad istim elementom mreže, regletama na HDF razdjelniku te je izrazito nedjelotvorna u praksi i često izvorište nesporazuma između HT-a i Operatora korisnika tijekom procesa otklona smetnji, HT je smatrao nužnim ugraditi MDF-K razdjelnik i dopuniti procedure za uspostavu/proširenje kolokacija (obveznim istosmjernim mjerenjima za svaku poziciju/paricu na HDF/MDF-K), a sve kako bi ostvario preduvjete za tehnički transparentnu podjelu odgovornosti s ciljem efikasnije realizacije usluga i otklona smetnji. Prijedlogom Agencije pod 1.49 gdje se predlaže procedura

otklona smetnji na posrednom kabelu na način da HT djelatnik i djelatnik Operatora korisnika zajedno izlaze na locirano mjesto smetnje, djelomično se rješava problem s kojim se HT dosad suočavao na terenu, uz uvjet da Operatori korisnici poštuju proceduru opisanu člankom 25.1 Standardne ponude, a iz kojeg proizlazi kako Operatori korisnici u slučaju kvara najprije moraju provjeriti da li kvar ulazi u njegovo područje odgovornosti. Kako se Operatori korisnici navedene procedure iz članka 25.1 često ne pridržavaju, a i zbog činjenice da HDF prema postojećoj podjeli odgovornosti iz Standardne ponude predstavlja mjesto podijeljene odgovornosti, HT smatra nužnim Agenciji ponoviti svoje prijedloge od 27. svibnja ove godine, navedene pod točkama pod Ad 6., Ad 9., Ad 16., Ad 17. i Ad 18, Ad 27., Ad 32., Ad 44., Ad 46., Ad 47., Ad 48. i Ad 49., Ad 51., Ad 54. i Ad 83., a u kojima HT predlaže podjelu odgovornosti na način da je Operator korisnik odgovoran za tehničku opremu i elemente mreže u kolokacijskoj sobi uključujući i posredni kabel (na kojem je rizik kvara/smetnje minimalan), dok je HT odgovoran za opremu i elemente mreže u prostoru gdje se nalazi MDF, sve sukladno slikama u prijedlogu HT-a od 27. svibnja pod točkama kako je gore navedeno.

6.) S prijedlozima Agencije u Ad 1.8 i Ad 1.44 u kojima se predlaže izmjena roka za realizaciju postojeće upredene metalne parice koja se trenutno ne koristi, sa postojećih 20 na 15 radnih dana od dana zaprimanja potpunog zahtjeva za izdvajanje pojedine lokalne petlje HT se ne slaže te predlaže da navedeni rokovi i dalje ostanu kao što je navedeno u važećoj Standardnoj ponudi, članak 6.2. stavak 6.

Obrazloženje:

Rok od 20 radnih dana od dana zaprimanja potpunog zahtjeva za realizaciju postojeće lokalne petlje koja se trenutno ne koristi određen je HT-u Odlukom Vijeća Agencije o analizi tržišta veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni ili potpuni izdvojeni pristup) na fiksnoj lokaciji od 17. srpnja 2009. godine (dalje: Analiza) u okviru regulatorne obveze pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže. Iz članka 52. ZEK-a proizlazi kako je za svaku izmjenu regulatorne obveze koja je operatoru određena temeljem analize tržišta potrebno je od strane Agencije učiniti vjerojatnim da su nastale promjene koje imaju značajan utjecaj na regulatorne obveze na mjerodavnom tržištu, pa stoga ostaje nejasno koje su to promjene nastupile od posljednje provedene analize, a radi kojih Agencija predlaže izmjenu ove regulatorne obveze na gore opisani način.

Nadalje, obrazloženje Agencije da se Operatori korisnici Standardne ponude uslijed primjene postojećeg roka od 20 radnih dana od dana od dana zaprimanja potpunog zahtjeva za realizaciju postojeće lokalne petlje dovode u neravnopravan položaj jer nisu u mogućnosti ponuditi uslugu svojim korisnicima u roku od 30 dana a koji rok HT navodi u svojim Općim uvjetima, HT podsjeća Agenciju da takva obveza HT-a proizlazi iz Pravilnika o univerzalnim uslugama u elektroničkim komunikacijama. Međutim, HT ističe da iz istog Pravilnika proizlazi kako HT ima mogućnost odstupiti od tog roka u čak 5% slučajeva na godišnjoj razini.

Također rok od 30 dana prema Općim uvjetima HT-a odnosi se na cjelokupan postupak za realizaciju usluge, dok Operatori korisnici mogu dio aktivnosti administrativne prirode obavljati paralelno proceduri za izdvajanje lokalne petlje, što je glavnina aktivnosti tehničke prirode a većinom je u djelokrugu odgovornosti HT-a.

Uz sve gore navedeno HT smatra kako svako skraćivanje rokova narušava kvalitetu izvedbe i nosi rizik neizvršavanja preuzetih obveza u roku što nikako nije u interesu niti jedne od zainteresiranih strana. Trenutno prilikom izdvajanja lokalne petlje postoji niz problem kao što su npr. rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, specifičnost pristupne mreže proizišle iz vremena kada su građene, proširivane i tehnološki unapređivane, FIFO princip, rokovi za NP i ULL koji narušavaju cijelu koncepciju izdvajanja lokalne petlje jer zahtijevaju velik udio ručnog rada u cijelom procesu. Ako uzmemo u obzir ove probleme i specifičnosti vezane uz izdvajanje svake pojedinačne lokalne petlje može se vidjeti da je svako skraćivanje rokova nedopustivo te stoga HT predlaže da rok za realizaciju postojeće upredene metalne parice koja se trenutno ne koristi ostane nepromijenjen.

7.) Prijedlog Agencije u Ad 1.9 vezano uz članak 6.4.2. Proces priključenja, u kojem Agencija predlaže obvezu HT-a da kod izdvajanje petlje pozivom na broj telefona 0800 xxxx Operatora korisnika Standardne ponude, potvrdi prebacivanje upredene metalne parice na način da izvrši poziv s prebačene parice na MDF-u, na broj automatskog

glasovnog centra Operatora korisnika gdje bi se DTMF tonovima signalizirao ULL ID prenesene parice HT smatra neprihvatljivim te ostaje pri svojim prijedlozima od 27. svibnja 2010. godine navedenim pod Ad 22.

Obrazloženje:

Prije svega, HT ističe kako iz formulacije koju je predložila Agencija nije posve jasno kako bi se navedeno provodilo u praksi. Naime, prilikom izdvajanja parice te zvanje s iste da se potvrdi ULL ID potrebno je zadovoljiti nekoliko bitnih uvjeta koje ne ovise o HT već o aktivnostima Operatora korisnika te opremi koju isti koristi:

- ožičenje na HDF razdjelniku mora biti spremno prije samog izdvajanja parice
- funkcionalnost opreme koju Operator korisnik posjeduje od čega je najznačajniji ton slobodnog biranja na BB-DSLAM pristupnim čvorovima što je preduvjet za korištenje opreme koju posjeduje tehničar HT-a prilikom izdvajanja parice
- izdvojena parica mora biti "oživljena" od strane Operatora korisnika da bi se mogao ostvariti poziv prema broju

Operatori korisnici koji koriste uslugu izdvojenog pristupa širokopojasnoj lokalnoj petlji od svog MDF-a do krajnjeg korisnika ne distribuiraju analogni signal, stoga oprema koju posjeduje djelatnik HT-a prilikom izdvajanja parice nema ton slobodnog biranja već se čuje signal modema. Iz navedenog razloga HT smatra kako bi uvođenje slanja DTMF tonova na ovaj način u ovom trenutku bez testiranja potrebnih procesa i opreme od strane Operatora korisnika i HT-a bilo preuranjeno i dovelo bi do niza operativnih problema. S obzirom na veću zastupljenost širokopojasnih izdvojenih parica tehničari HT-a (cca 690 djelatnika) pored telefona bi trebali imati primjerke modema koji se mogu sinkronizirati na BB sučelje Operatora korisnika. Na ovakav način rada putem DTMF-a došlo bi do ljudske greške prilikom unosa ULL ID-a te ispravak pogrešno unesenog ULL ID-a izdvojene parice trebao bi biti unaprijed definiran. Potrebno je naglasiti da je krajnji cilj HT-a i Operatora korisnika da se svi procesi i komunikacija automatiziraju što postiže putem komunikacije preko WEB sučelja.

Osim toga, postojeće rješenje prema kojem se na 0800 broj Operatora korisnika šalje obavijest u trenutku kada se izdvojena lokalna petlja prenese, nije osporavano niti od jednog Operatora korisnika niti je HT zaprimio pritužbe na njegovo izvršavanje. Također, naglašavamo da pored zvanja 0800 broja Operatora korisnika HT obavještava Operatora korisnika o završetku izdvajanja parice i putem weba te je u toj poruci navedeni i ULL ID.

HT radi gore navedenog ponavlja svoj prijedlog od 27. svibnja ove godine. Podredno, ukoliko se Agencija s navedenim ne slaže HT predlaže da članak 6.4.2. posljednji stavak ostane nepromijenjen.

8.) Prijedlog Agencije u Ad 1.15 vezano uz članak 10.1. Fizička kolokacija, Tehnički uvjeti kolokacije iz kojeg proizlazi kako HT ima pravo Operatoru korisniku Standardne ponude naplatiti naknadu za angažiranu snagu koju plaća HEP-u prilikom ugovaranja priključka ili povećanja angažirane snage koja ovisi o tarifi HEP-a, ali isključivo u slučaju kada je Operator korisnik Standardne ponude uzrok tome da T-Com ima povećane troškove za angažiranu snagu koju plaća HEP-u, HT se s istim ne može složiti te predlaže Agenciji formulaciju kao što je navedena u prijedlozima od 27. svibnja ove godine koje je HT naveo Agenciji pod točkom Ad 33.

Obrazloženje:

Prije svega, HT za svoje potrebe sklapa s HEP-om Ugovor o priključenju na temelju kojeg od HEP-a zakupljuje onoliko snagu na svojoj lokaciji koliko smatra potrebnim za svoje potrebe i s obzirom na svoje planove. Temeljem navedenog ugovora HT plaća HEP-u jednokratno (između ostalog) i naknadu za priključenje, koja ovisi o

angažiranoj snazi, pri čemu cijena za kW snage iznosi od 1.600 – 2.000 kn ovisno o kojem distribucijskom području HEP-a se radi. Za tako kupljenu snagu HEP tereti HT.

Kada bi ovakav prijedlog Agencije činio sastavni dio Standardne ponude, događalo bi se da u slučaju kada Operator korisnik od HT-a zatražio određenu snagu za napajanje el. energijom, HT ima slobodnog kapaciteta kojeg je zakupio od HEP-a, a koje je predvidio za svoje potrebe i za koju je uredno platio jednokratnu naknadu HEP-u. Budući da Agencija predlaže da HT ima pravo naplatiti naknadu od Operatora korisnika isključivo u slučaju kada je on uzrok tome da HT ima povećane troškove za angažiranu snagu koju plaća HEP-u, proizlazi kako HT u slučajevima kada ima slobodnog kapaciteta za svoje potrebe i za koji je kapacitet izvršio jednokratno plaćanje HEP-u, ne bi imao pravo za tu dodatno angažiranu snagu naplatiti naknadu od Operatora korisnika što HT smatra neprihvatljivim. Minimalni simetrični dokup snage na trofaznom priključku iznosi 2,76 kW, te na takvom priključku uvijek mora postojati neka rezerva snage, kako zbog minimalnog koraka dokupa tako i zbog potrebe potrošača koji se povremeno uključuju (npr mjerni uređaji i instrumenti, električni alat i sl.).

HT je mišljenja, ukoliko Operator korisnik traži od HT-a npr. 2 kW zakupljene snage onda bi je morao i platiti, obzirom da ta 2 kW više nisu dostupna HT-u, a plaćena su od strane HT-a. Osim toga, time je Operator korisnik uvijek u osjetno povoljnijem položaju od HT-a jer za taj iznos od HEP-a ne bi mogao dobiti priključak dok bi prema našem prijedlogu plaćao točno onu snagu koja mu je stvarno potrebna, a ne po unaprijed zadanim koracima kako je to propisao HEP.

Uz to Agencija bi svakako trebala uzeti u obzir i činjenicu kako sa povećanjem broja pretplatnika Operatora korisnika Standardne ponude raste potreba Operatora korisnika za angažiranom snagom te bi u konačnici takva situacija mogla dovesti do toga da HT financira potrebe angažirane snage drugih Operatore korisnike Standardne ponude.

U konačnici, kada bi HT prepustio Operatoru korisniku Standardne ponude dio angažirane snage a koja bi HT-u kasnije zatrebala, HT bi morao od HEP-a zatražiti povećanje angažirane snage (što znači i sklapanje dodatka Ugovoru o priključenju) i pritom opet platiti HEP-u jednokratni iznos za kW angažirane snage kako je gore navedeno, a da pritom ne bi imao i pravo na naknadu od Operatora korisnika premda je do toga došlo upravo iz razloga što je slobodne kapacitete angažirane snage koje je predvidio za sebe prepustio Operatoru korisniku.

9.) Prijedlog Agencije u Ad 1.16 vezano uz članak 10.1. Fizička kolokacija, Tehnički uvjeti kolokacije vezani uz kolokacijski prostor, dopuna trećeg stavka u kojem je Agencija predložila da naknada za korištenje stacioniranog diesel elektroagregata (SDEA) bude pravedno i transparentno dostavljena Operatoru korisniku Standardne ponude i iskazana po kW snage električnog priključka i to na godišnjoj razini, na početku tekuće godine za prethodnu godinu, HT ističe kako navedeni prijedlog Agencije nije dovoljno jasan te stoga predlaže da Agencija usvoji prijedlog kakav je predložio HT dana 27. svibnja 2010. godine pod točkom Ad 34.

Obrazloženje:

Iz navedene odredbe kako je formulirana od strane Agencije nije dovoljno jasno kako tumačiti dio prijedloga koji kaže da će se naknada za korištenje SDEA iskazivati na početku tekuće godine za prethodnu godinu. Naime, HT-u ovdje nije jasno da li je Agencija mislila da će se i) izračun za akontaciju potrošene energije obavljati na početku tekuće godine na temelju potrošnje u prethodnoj godini ili ii) će se plaćanje za utrošenu energiju vršiti na početku tekuće godine za prethodnu godinu.

10.) Prijedlog Agencije u Ad 1.23, Obveza operatora za pristup mreži da osigura Operatoru korisniku Standardne ponude energiju i druge uvjete potrebne za redovni rad opreme Operatora korisnika Standardne ponude, HT ističe ovdje jednake komentare kao što su navedeni i za Ad 1.15 prijedloga Agencije, a kako je navedeno pod točkom 8. ovih komentara. HT predlaže stoga izmijeniti odredbu članka 10.12.1. Standardne ponude na način da ista glasi kako je navedeno u prijedlozima od 27. svibnja pod točkom Ad 55.

11.) Prijedlog Agencije u Ad 1.27 u kojem je Agencija navela kako je potrebno izmijeniti odredbu koja određuje što točno obuhvaća postupak preuzimanja i predaje fizičke unutarnje i vanjske kolokacije te u kojem je Agencija navela što obuhvaća postupak preuzimanja i predaje udaljene kolokacije HT ističe kako nije jasno zašto je Agencija izostavila dio koji glasi „ugovorno reguliran“ uvučeni i položeni prijenosni kabel ...“ kao dio postupka preuzimanja i predaje fizičke unutarnje i vanjske kolokacije obzirom da je to do sada činilo sastavni dio postupka preuzimanja i predaje fizičke unutarnje i vanjske kolokacije kao i s obzirom na članak 30. ZEK-a i članak 10. Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme. HT stoga ne može pristati na odredbu kako je predložila Agencija i predlaže formulaciju članka 11.2 stavak 5. Standardne ponude kako je navedeno u prijedlozima HT-a od 27. svibnja pod točkom 63.

Podređeno, ukoliko Agencija ne bi prihvatila prijedlog HT-a pod Ad 63. kako je gore navedeno, HT smatra da bi tada članak 11.2, stavak 5. važeće Standardne ponude trebao ostati nepromijenjen.

Obrazloženje:

Člankom 30. ZEK-a određuje se da infrastrukturni operator mora omogućiti operatoru korisniku, **uz naknadu i na temelju sklopljenog ugovora**, pristup i zajedničko korištenje elektroničke komunikacijske infrastrukture (dalje: EKI) ako su ispunjeni odgovarajući uvjeti pristupa i zajedničkog korištenja utvrđeni pravilnikom. Ako infrastrukturni operator odbije sklopiti ugovor ili ne omogući operatoru korisniku pristup i zajedničko korištenje EKI (a što bi značilo da infrastrukturni operator, iako postoji ugovor između njega i operatora korisnika, ipak ne dozvoljava operatoru korisniku pristup i zajedničko korištenje EKI), Agencija će na zahtjev operatora korisnika u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva utvrditi postoje li odgovarajući uvjeti za pristup i zajedničko korištenje EKI. Ako Agencija utvrdi da postoje uvjeti za pristup i zajedničko korištenje EKI, donijet će odluku koja u cijelosti zamjenjuje ugovor.

Obzirom na gore navedeno, Operator korisnik može zakonito pristupiti i koristiti EKI samo temeljem ugovora ili odluke Agencije koja u cijelosti zamjenjuje ugovor. Ostali slučajevi predstavljaju nelegalno korištenje EKI.

Nadalje, Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja EKI određuje tzv. postupak sređivanja postojećeg stanja (članak 10.). U stavku 1. toga članka navodi se da „*Agencija potiče zakonito zajedničko korištenje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, te sprječavanje ugrožavanja sigurnosti uporabe elektroničke komunikacijske mreže, cjelovitosti mreže i međusobnog djelovanja elektroničkih komunikacijskih usluga. U tu svrhu, ovim člankom propisuje se postupak sređivanja postojećeg stanja kabela uvučenih bez prethodnog sklapanja ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju kabela i kabela koje su postavljene na nelegalan način.*“

Slijedom navedenog, sređivanje postojećeg stanja kabela uvučenih bez prethodnog sklapanja ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju EKI (tzv. postupak uzakonjenja) može se odnositi samo na one kabele koji su zatečeni u kabelskoj kanalizaciji prije stupanja na snagu navedenog Pravilnika tj. prije siječnja 2009. godine. Svi kabele koji su uvučeni nakon tog datuma ne mogu biti predmet sređivanja postojećeg stanja. Sređivanje postojećeg stanja može inicirati infrastrukturni operator, a može i operator korisnik. Rezultat provođenja tog postupka je ugovor, odnosno odluka Agencije koja zamjenjuje ugovor. Prema tome, svaki onaj operator koji je postavio kabel prije stupanja Pravilnika na snagu, a njegov kabel je predmet ugovaranja po Standardnoj ponudi za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji, morao bi imati legalno postavljene kabele (ugovor, odluka Agencije koja zamjenjuje ugovor). Kabele koji ne bi udovoljili uvjetu da su postavljene temeljem ugovora ili odluke Agencije, nelegalno su postavljene i

operator korisnik koji ih je nelegalno postavio ne bi mogao, niti smio tražiti da budu predmet reguliranja kroz ugovor temeljen na Standardnoj ponudi.

12.) Prijedlog Agencije u Ad 1.28 prema kojem u slučaju otkazivanja kolokacije od strane Operatora korisnika Standardne ponude HT im pravo naplate troškova koje je imao do trenutka otkaza kolokacije u fazi uspostave je HT-u prihvatljiv, ali se ne može složiti s prijedlogom Agencije iz kojeg proizlazi kako visinu troškova moraju utvrditi djelatnici HT-a i djelatnici Operatora korisnika Standardne ponude. HT stoga ostaje pri svom prijedlogu od 27. svibnja ove godine pod Ad 64.

Obrazloženje:

Troškovi projektiranja i izvođenja radova nalaze se u ponudi koju je Operator korisnik Standardne ponude prihvatio i platio kroz uplatu predračuna te je Operator korisnik upoznat s troškovnikom za uspostavu kolokacije i cijenama. U praksi, u slučaju kada Operator korisnik Standardne ponude otkazuje kolokaciju u ranijoj fazi uspostave, HT vraća Operatoru korisniku odgovarajući iznos koji je Operator korisnik uplatio temeljem predračuna. Isto tako, kada operator korisnik otkazuje kolokaciju u kasnijoj fazi uspostave, ukoliko se ustanovi da je postojala razlika između predračuna i konačnog obračuna, HT naplaćuje Operatoru korisniku odgovarajući iznos ovisno o troškovima koje je HT imao do trenutka otkaza. Budući da se razlika između predračuna i konačnog obračuna može odnositi samo na količine, a ne i na cijene s kojima je Operator korisnik Standardne ponude od prije upoznat, HT smatra kako nema potrebe da visinu troškova zajedno utvrđuju ovlaštene djelatnici HT-a i Operator korisnik već je sasvim dovoljno da to čini HT samostalno. Smatramo da eventualno osporavanje konačnog računa može ići redovitim poslovnim kanalima s Operatorima korisnicima Standardne ponude te se ne mora eksplicite spominjati u Standardnoj ponudi. Radi svega gore navedenog, HT predlaže Agenciji da umjesto teksta predloženog od strane Agencije usvoji tekst koji je HT predložio u svojim prijedlozima dostavljenim na od 27. svibnja ove godine pod Ad 64.

13.) Prijedlog Agencije u Ad 1.31 u kojem Agencija navodi cijene za mjesečnu najamninu za korišteni kolokacijski prostor za HT nije nikako prihvatljiv te HT stoga predlaže nove cijene uz njihovo obrazloženje.

Obrazloženje:

Iz obrazloženja Agencije pod Ad 1.31 Agencija je prilikom izračuna mjesečne najamnine po m² za korišteni kolokacijski prostor uzela u obzir kao sekundarne troškove samo troškove čišćenja u iznosu od 5,65 kn/m², dok je propustila uzeti u obzir i druge sekundarne troškove koje je HT već dostavio Agenciji (prilikom stručnog nadzora u predmetu broj Klasa: UP/I-344/01/10-01/459, Urbroj: 376-10-04-12 NC/VŠ/IF) a koji osim troškova čišćenja u iznosu od 5,65 kuna obuhvaća i sljedeće troškove: redovno održavanje 10,95 kuna, sigurnost 17,93 kune, odvoz smeća 0,38 kuna, komunalne naknade 1,56 kuna, vodni doprinosi 0,27 kuna te spomenička renta 2,09 kuna. Sve navedene cijene definirane su po metru kvadratnom, a što sve obuhvaća pojedine sekundarne troškove navedeno je u tekstu kako slijedi.

Sekundarni troškovi redovnog održavanja (u iznosu od 10,95 kuna) objekata obuhvaća slijedeće aktivnosti te je HT stajališta da se trošak prizna jer isti nisu pokriveni kalkulacijom cijene najma i za isti iznos podigne cijenu najma kolokacije za m²:

- i. građevinsko obrtnički radovi potrebni za zadržavanje objekta u funkcionalnom stanju
- ii. održavanje sustava odvodnje oborinskih voda
- iii. elektro održavanje
- iv. ispitivanje gromobranske instalacije sukladno zakonskim odredbama i pravilnicima o zaštiti na radu i zaštiti od požara
- v. strojarsko održavanje

- vi. održavanje sustava ventilacije
- vii. održavanje hortikulture
- viii. održavanje visokog drveća
- ix. održavanje namještaja u objektima
- x. deratizacija, dezinfekcija i dezinfekcija

Sekundarni troškovi odvoza smeća (0,38 kuna) se ne može poistovjetiti sa sekundarnim troškom čišćenja te je HT stajališta da se trošak prizna i za isti iznos podigne cijenu najma m² jer obuhvaća slijedeće aktivnosti:

- i. odvoz komunalnog otpada sakupljenog u posude za otpad (kante, kontejneri)
- ii. odvoz korisnog otpada (PET ambalaža, papir)
- iii. odvoz glomaznog otpada
- iv. odvoz i zbrinjavanje opasnog i elektroničkog otpada

Sekundarni trošak sigurnost (17,93 kune) reguliran je nizom Zakona i Pravilnika te je HT stajališta da se trošak prizna i za isti iznos podigne cijenu najma m² jer obuhvaća slijedeće aktivnosti:

- i. Periodični pregled vatrogasnih aparata.
- ii. Kontrolno ispitivanje vatrogasnih aparata
- iii. Video nadzor
- iv. Protuprovala
- v. CDS - Centralni dojavni sustav
- vi. STABILNI SUSTAV ZA DOJAVU POŽARA - VATRODOJAVA
  - a) Klasična vatrododjava
  - b) Adresabilna vatrododjava
- vii. STABILNI SUSTAV ZA DETEKCIJU ZAPALJIVIH PLINOVA – PLINODOJAVA I DETEKCIJA CO₂
- viii. STABILNI SUSTAV ZA GAŠENJE POŽARA FM-200, FM-2000
- ix. STABILNI SUSTAV ZA GAŠENJE POŽARA PLINOM CO₂
- x. STABILNI SUSTAV ZA GAŠENJE POŽARA – SPRINKLERI
- xi. Sustavi protupožarne zaštite

Sekundarni trošak naplata komunalne naknade (1,56 kuna), regulirani su člancima 22. i 23. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 26/03, 82/04, 178/04, 38/09 i 79/09) i budući da ovaj trošak nije uključen u kalkulaciju cijene najma m² je HT stajališta da se trošak prizna i za isti iznos podigne cijenu najma m².

Sekundarni trošak vodni doprinosi (0,27 kuna) reguliran je od članka 6. pa nadalje Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (NN 153/09) te Uredbom o visini vodnog doprinosa (NN 78/10). Kako ovaj trošak nije uključen u kalkulaciju cijene najma m² HT je stajališta da se trošak prizna i za isti iznos podigne cijenu najma m².

Sekundarni trošak spomeničke rente (2,09 kuna) reguliran je člankom 114. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99; 151/03, 157/03, 87/09 i 88/10), ovaj trošak nije uključen u kalkulaciju cijene najma m² te je HT stajališta da se trošak prizna i za isti iznos podigne cijenu najma m² jer i sam plaća isti iznos tijelima lokalne uprave po m².

Nadalje, budući da je Agencija u Analizi tržišta veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi na fisknoj lokaciji odredila HT-u obvezu troškovne usmjerenosti cijena koja sukladno članku 62. stavak 3. ZEK-a uključuje i razumnu stopu povrata ulaganja, HT ističe kako je upravo stopa od 13,17% stopa koja je odobrena od strane Vijeća Agencije dana 23. kolovoza 2010. godine, u sklopu projekta za računovodstveno razdvajanje i troškovno računovodstveno, te stoga HT smatra da je upravo ta stopa mjerodavna prilikom izračuna cijena mjesečne najamnine za kolokacijski prostor po m², a ne stopa od 12,5% koju stopu je Agencija uzela prilikom izračuna mjesečne naknade.

Osim toga, Agencija je u svom izračunu uprosječila mjesečnu najamninu poslovnog prostora po gradovima, a ovdje želimo napomenuti da se kod kolokacijskog prostora ne radi samo o poslovnom prostoru (kako navodi Agencija) već i o tehničkom prostoru koji mora zadovoljavati određene kriterije prije predaje istog Operatorima korisnicima Standardne ponude.

Slijedom svega prethodno navedenog, HT je izračunao slijedeće cijene po m² te predlaže Agenciji da iste usvoji:

Područje:	Uprosječena cijena zakupa poslovnih prostora *	Sekundarni troškovi	Trošak kapitala (13,17%)	Cijena po m ²
Grad Zagreb	70,5	38,83	14,40	123,73
Zagrebačka županija	57	38,83	12,62	108,45
Veliki gradovi (Rijeka, Split, Osijek)	61,5	38,83	13,21	113,54
Županije - velikih gradova (Rijeka, Split, Osijek)	44	38,83	10,91	93,74
Ostala županijska središta	26	38,83	8,54	73,37
Mjesta unutar ostalih županija	8,5	38,83	6,23	53,56

Napomena: u sve gore navedene iznose nije uključen PDV

*Uprosječena cijena zakupa poslovnih prostora preda podacima HAKOM-a iz prijedloga Odluke od 29. rujna 2010.

14.) Prijedlog Agencije u Ad 1.32 u okviru kojeg je Agencija navela da u slučaju kada je Operator korisnik Standardne ponude samostalno ugradio kontrolno brojilo, očitavanje istog Operator korisnik je obvezan dostaviti HT-u jednom godišnje u dogovorenom terminu ili češće po zahtjevu HT-a, HT ističe kako ne može pristati na takav prijedlog budući da Agencija predlaže samostalno očitavanje brojila od strane Operatora korisnika Standardne ponude, te stoga predlaže izmjenu kako je navedena ispod obrazloženja ove točke.

Obrazloženje:

Odredba o samostalnom očitavanju kontrolnog brojila od strane Operatora korisnika Standardne ponude nije uobičajena u poslovnoj praksi te je HT mišljenja kako očitavanje kontrolnog brojila mora biti obavljeno od strane djelatnika HT-a budući da se na osnovu tog očitavanja određuje iznos obročnih plaćanja za narednu godinu. Ukoliko se Operatoru korisniku Standardne ponude omogući očitavanje stanja kontrolnog brojila, tada je potrebna pratnja djelatnika HT-a. Osim toga, HT ne može biti u potpunosti siguran u stvarno stanje brojila i očitavanje koje je dobio od Operatora korisnika Standardne ponude. Budući da svakodnevno Operatori korisnici Standardne ponude pokušavaju HT-u osporiti cijene i račune koje im se fakturiraju za različite usluge te zbog činjenice da Operatori korisnici Standardne ponude traže od Agencije produljenje rokova naplate faktura, HT izražava opravdanu sumnju u točnost očitano stanja kontrolnog brojila od strane Operatora korisnika, a na osnovu kojeg bi HT trebao ispostaviti fakture. Zaključno, HT smatra kako jedino HT treba i mora biti odgovoran za račune koje fakturira i na HT-u je da iste opravda. Slijedom svega navedenog, HT predlaže izmjene u članku 10.1 Standardne ponude i sukladno tome u članku 13.3.4. Standardne ponude na način da glasi kako slijedi:

„Očitavanje kontrolnog brojila obavlja djelatnik T-Coma ili od strane T-Coma ovlaštena osoba. U slučaju da očitavanje kontrolnog brojila obavlja Operator korisnik Standardne ponude, dužan je isto obavljati jednom godišnje ili češće po zahtjevu T-Coma, uz obaveznu pratnju djelatnika T-Coma ili od strane T-Coma ovlaštene osobe. Cijena pratnje

Operatora korisnika Standardne ponude u slučaju kada Operator korisnik Standardne ponude sam očitava kontrolno brojiilo definirana je člankom 13.2.3. ove Standardne ponude.“

15.) Prijedloge Agencije u Ad 1.45 do Ad 1.47 u kojima Agencija predlaže znatno sniženje cijena za usluge stavljanja na raspolaganje i priključenje, otkazivanje i isključenje upredene metalne parice te povlačenje zahtjeva, s istim se HT nikako ne može složiti te predlaže brisanje spomenutih točaka prijedloga Odluke.

Obrazloženje:

Sukladno točki 7.1.4. Analize, Agencija je utvrdila kako su postojeće cijene za potpuni izdvojeni pristup lokalnoj petlji na temelju bakrene parice kao i svih ostalih usluga veznih uz tu uslugu razumne i operatorima isplative jer im omogućuju visoku razinu konkurentnosti te prema mišljenju Agencije potiču operatore da ulažu u vlastitu infrastrukturu. Temeljem ovih razloga Agencija je također utvrdila da cijenu potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji ne treba mijenjati dok se ne implementira troškovno usmjerena cijena (stranice 82 i 83 dokumenta Analize). Postupak implementacije regulatorne obveze računovodstvenog razdvajanja HT-a na koji se Agencija poziva u Analizi je u tijeku, sa čijim statusom je Agencija detaljno upoznata.

Nadalje, cijene koje je Agencija predložila za uslugu stavljanja na raspolaganje i priključenje, otkazivanje i isključenje upredene metalne parice te povlačenje zahtjeva znatno su ispod troškova koje HT ima za aktivnosti koje su uključene u te usluge. Kako bi isto i dokazao HT je napravio kalkulaciju troškova za usluge stavljanja na raspolaganje i priključenje, otkazivanje i isključenje upredene metalne parice te došao do zaključka da su troškovi za neke od tih usluga daleko iznad 300 kuna. Navedeni trošak izračunat je na način da su uzete u obzir aktivnosti koje su potrebne kako bi se realizirala pojedina usluga i vrijeme potrebno za realizaciju svake od njih. Tako dobivena vremena su pomnožena sa HRPF (hourly rate per FUB), trošak sata rada, a na dobivene vrijednosti je dodan opći administrativni trošak na razini HT-a. Kod izračuna internog troška sata rada uzimaju se u obzir svi troškovi (plaće, putni troškovi, edukacija, oprema, software, uredski prostor, ...) a ne samo trošak plaće djelatnika koji čini manji dio ukupnog troška poslodavca. Ističemo da je primijenjena metodologija izračuna potvrđena od strane eksterne revizije Ernst & Young) te se isti troškovi sata rada koriste za vrednovanje investicijskih projekata i kao takvi čine sastavni dio financijskih izvješća HT-a.

Analizirajući cijene za uslugu priključenja parice u EU koje cijene dostavljamo u Prilogu 1 ovih komentara (izvor Cullen International October 2010 Table 1 i Cullen International September 2010 Table 1) dolazimo do prosječne cijene od 328 kuna za postojeću paricu odnosno 341 kuna za novu paricu. Napominjemo da trenutna cijena priključenja u Standardnoj ponudi iznosi 270 kuna i da takva cijena osim što je ispod troškova koje HT ima a kako je navedeno u tabeli gore, ta je cijena također ispod prosjeka u EU. U slučaju da cijene koje je predložila Agencija postanu važeće, HT smatra kako bi to bilo daleko najniža cijena aktivacije usluge izdvojene lokalne petlje u Europi, a što se može vidjeti i u tabelama iz Priloga 1. Osim toga, formiranje cijena u ovoj Standardnoj ponudi na način kako je to Agencija učinila usporedbom sa Standardnom ponudom HT-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa je neprihvatljivo budući da se radi o različitim uslugama i različitim modelima formiranja maloprodajnih i veleprodajnih cijena te je HT mišljenja kako u ovoj Standardnoj ponudi nema nikakvog smisla niti potrebe uvoditi retail minus princip određivanja cijene. HT ovime podsjeća Agenciju kako su navedene cijene u sklopu Standardne ponude HT-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa nametnute HT-u od strane Agencije, te da iste niti u toj Standardnoj ponudi ne odgovaraju troškovima koje HT ima za pojedine aktivnosti, a kamoli u ovoj Standardnoj ponudi gdje su aktivnosti za pojedinu od usluga puno složenije.

Iz svih gore navedenih razloga HT smatra neopravdanim i neutemeljenim zahtjev za smanjenjem naknade za stavljanje na raspolaganje i priključenje, otkazivanje i isključenje upredene metalne parice te povlačenje zahtjeva.

16.) Prijedlog Agencije u Ad 1.48 u kojem je Agencija predložila da se u poglavlju 13.1.5 „Mjesečna naknada“ ispod tabele umetne tekst iz kojeg proizlazi da u slučaju ako priključci glase na istog pretplatnika Operator korisnik će za 1. priključak platiti redovnu mjesečnu naknadu za upređenu metalnu paricu, dok se za 2. i 3. priključak primjenjuje niža mjesečna naknada, a za slučaj ako pretplatnik ima 4 ili više priključaka tada pretplatnik plaća za 4. priključak redovnu mjesečnu naknadu za upređenu metalnu paricu dok za 5. i 6. plaća nižu mjesečnu naknadu, HT se s istim ne slaže te predlaže brisanje navedene odredbe.

Obrazloženje:

Prije svega HT ističe kako ne postoji zakonska osnova za ovakvu izmjenu mjesečne naknade budući da je ista propisana i određena Analizom, a uvjet za bilo kakvu izmjenu cijene je provođenje nove analize tržišta i utvrđivanje tržišnih poremećaja koji bi eventualno zahtijevali promjenu postojećih cijena sukladno ZEK-u. Cijena mjesečne naknade za izdvojenu lokalnu petlju od 52,14 kuna među nižima u Europi, a što je vidljivo u Prilogu 2 ovih komentara. Analizirajući cijene mjesečnih naknada u Europi ispostavlja se kako u zemljama zapadne Europe prosječna mjesečna naknada iznosi 8,61 € dok u zemljama središnje i istočne Europe prosječna mjesečna naknada iznosi 8,44 € iz čega proizlazi kako je cijena u Hrvatskoj ispod prosjeka u Europi. Također, sukladno točki 7.1.4 Analize, Agencija je navela kako smatra da je cijena od 52,14 kn razumna i isplativa operatorima budući da im omogućava visoku razinu konkurentnosti na pripadajućem maloprodajnom tržištu te je istaknula kako istu nije potrebno mijenjati dok se ne implementira troškovno usmjerena cijena.

Nadalje, odredba koju predlaže Agencija implicira izravnu povezanost wholesale i retail principa i usluga što je krajnje neuobičajeno. Ukoliko je odredba ponukana Uslugom 2. i 3. linija koju HT nudi svojim korisnicima, onda treba imati u vidu da HT strogo uvjetuje svoju maloprodajnu uslugu na način da 1. priključak uvijek mora biti Halo priključak u Start tarifi, dok 2. i 3. priključak također moraju biti u Start tarifi, ali bez primjene popusta od 10 kn. Usluga se ne nudi automatizmom već sam korisnik izabire da li kombinacija odgovara njegovim potrebama. Ukoliko se T-Comu nalaže primjena niže mjesečne naknade za 2. i 3. paricu, onda treba voditi računa da se maloprodajne ponude drugih operatora formiraju po istim principima koji vrijede u T-Com-u. U suprotnom T-Com se stavlja u neravnotežan položaj prema ostalim operatorima. Uz to maloprodajna usluga koju HT nudi svojim korisnicima rezultat je pregovora HT-a s Vladom tijekom režima koncesijskog ugovora te je HT kao operator univerzalnih usluga pristao na takvu pogodnost imajući u vidu socijalne potrebe korisnika.

Također, u praksi je primjena ove odredbe gotovo nemoguća jer bi HT trebao u svojim veleprodajnim poslovnim sustavima replicirati dnevne maloprodajne procese ostalih operatora. Svi operatori bi trebali u svojim maloprodajnim sustavima uvesti iste principe grupiranja priključaka, te logiku preslikati na ULL id-eve koje će komunicirati prema T-Comu. Ukoliko Agencija ne uvede efikasan dnevni nadzor retail sustava drugih operatora, postoji mogućnost zlorabe ove odredbe na štetu HT-a. Osim toga, maloprodajna ponuda na koju se Agencija poziva u svom obrazloženju se odnosi isključivo na privatne korisnike (fizičke osobe) na koje glasi telefon. Kao dokaz korisnik mora predložiti JMBG ili OIB kojim dokazuje da se radi o istoj osobi. Također, maloprodajna ponuda ne nudi popust na 5. i 6. priključak kako ovdje predlaže Agencija, jer privatni korisnik nema potrebe za tolikom brojem priključaka. Veći broj priključaka može značiti da osoba na čije ime glasi više od tri priključka vjerojatno nije fizička već pravna osoba pri čemu HT naglašava kako maloprodajna usluga HT-a ne dozvoljava poslovnim korisnicima popust na drugi, treći, peti, šesti itd. priključak.

17.) HT ovim putem Agenciji predlaže izmjenu članka 25.1, stavak 5. u poglavlju „Postupak“ Standardne ponude, na način kako je navedeno pod točkom Ad 81 prijedloga od 27. svibnja ove godine, tako da isti glasi:

„Kod prijave smetnji koji se zaprimaju nakon 19:00 sati u petak odnosno subotom ili nedjeljom ili u dane državnih praznika, vrijeme otklona smetnje počinje teći od sljedećeg radnog dana u 07:00 sati.“

Obrazloženje:

Budući da je kao vrijeme za otklon smetnji definiran radni dan od ponedjeljka do petka od 07:00 do 19:00 sati, smatramo važnim jasno definirati da vrijeme otklona smetnji, prijavljenih od petka iza 19:00 sati te subotom, nedjeljom i u danima državnih blagdana, počinje teći tek od slijedećeg radnog dana tj. od ponedjeljka u 7:00 sati. Naime, činjenica je da odgovorne službe pojedinih operatora prema saznanju HT-a uopće ne rade subotom, nedjeljom i u danima državnih blagdana, te je tehničarima HT-a nemoguće u pojedinim slučajevima obaviti radnje neophodne za rješavanje predmetne smetnje/kvara. Pokazalo se u praksi da npr. H1 tijekom tih dana ima snimljenu poruku o radnom vremenu dok se npr. Metronet uopće ne javlja na pozive što je i provjereno prilikom traženja podrške za otklon realnih smetnji na terenu, pozivima subotom do 14. lipnja ove godine. Tehničari HT-a prilikom obavljanja aktivnosti neophodnih za otklon smetnji, moraju imati podršku odgovornih službi Operatora korisnika, a što je regulirano i Standardnom ponudom. Izjave tehničara HT-a koji su tražili ovakvu podršku na terenu u ovim vremenskim intervalima, govore da je otežana komunikacija sa svim Operatorima korisnicima, te im je nemoguće u pojedinim slučajevima obaviti postavljeni zadatak.

S obzirom na nemogućnost rješavanja jednog dijela smetnji u spomenutim vremenskim intervalima smatramo nužnim izmjenu članka 25.1. stavak 5. u poglavlju Postupak kako je gore navedeno.

18.) HT ovim putem Agenciji predlaže izmjenu članka 13.4. „Cijene IT sustava“, na način da se umetne novi drugi stavak koji glasi:

„Jednokratna naknada za troškove razvoja i rada IT sustava po Operatoru iznosi 109.705 kn, a mjesečna naknada za troškove razvoja i rada IT sustava po Operatoru iznosi 3.560 kn“.

Obrazloženje:

Nastavno na pregovore s Agencijom oko definiranja cijene korištenja IT sustava koje je razvio HT, smatramo da je potrebno kroz Standardnu ponudu definirati cijenu korištenja IT sustava. HT je u svibnju 2008. poslao Agenciji prijedlog cijena korištenja IT sustava, na koji do danas nije zaprimljeno očitovanje Agencije. U međuvremenu, došlo je do povećanja troška kapitala i stope općih administrativnih troškova, stoga su predložene cijene ažurirane u odnosu na one koje je HT ranije dostavio. Skrećemo pozornost kako je HT uložio znatna sredstva u informatizaciju i razvoj navedenih sustava i izvještaja, koje u svakodnevnoj praksi koriste Operatori korisnici Standardne ponude i Agencija te je potrebno da Operatori participiraju u predmetnom trošku. Također napominjemo da bez informatizacije i automatizacije procesa razmjene podataka između Operatora korisnika, regulatornog tijela i HT-a, koje HT samostalno potiče i razvija od samog početka liberalizacije tržišta, danas više nikome od sudionika u tom procesu ne bi bilo moguće održavati zadane rokove realizacije kao i pružiti pravovremenu, kvalitetnu uslugu krajnjem korisniku. S obzirom da je do sada cijeli proces informatiziran od strane HT-a, te se osim troškova jednokratnih kapitalnih ulaganja, informatizirano rješenje treba i održavati, predlaže se dopuniti tekst kako je navedeno.

19) U članku 1.4. Pojmovi i značenja te popis korištenih kratica, T-Com predlaže dopuniti definiciju pojma „Slobodna (nekorištena/nezauzeta) upredena metalna parica“ tako da ista glasi:

„upredena metalna parica koja je spojena na glavni razdjelnik i na završnu točku mreže na lokaciji krajnjeg korisnika i ne pripada operativnoj rezervi i nije rezervirana za druge elektroničke komunikacijske usluge; isključivo slobodna parica koristi se za realizaciju alternativne parice“.

Obrazloženje:

Ova dopuna predlaže se kako bi se naglasilo da se prilikom realizacije usluge putem alternativne parice ista može realizirati isključivo putem slobodne parice te da se za realizaciju usluge primjenjuju uvjeti i rokovi koji vrijede za slobodnu paricu.

20.) U članku 14.1 druga rečenica, te sukladno tome i u članku 28.17 Ugovor u Prilogu 2, predlaže se izmijeniti članak 1.1 na način da isti glasi kako slijedi:

„Mjesečna naknada za usluge pružene temeljem ove Standardne ponude obračunava se u računu tekućeg mjeseca za usluge pružene u tom mjesecu.“

Obrazloženje:

HT je dana 17. lipnja 2009. godine Agenciji uputio dopis kojim traži izmjenu članka 14.1 (tada je to bio članak 16.2 Standardne ponude) vezano uz promjenu načina plaćanja mjesečne naknade, definirano kako je gore navedeno. Odlukom od 21. kolovoza 2009. godine Agencija je navedeno usvojila, međutim u Analizi je koristila drukčiju definiciju koja je potom postala i sastavni dio Standardne ponude. Budući da je upravo definicija kako je gore navedeno potrebna s ciljem jedinstvenog načina obračuna mjesečne naknade svih maloprodajnih i veleprodajni usluga, pojednostavljena internih postupaka obračuna i naplate te povećanja zadovoljstva operatora korisnika Standardne ponude, HT predlaže izmjenu članka 14.1 te sukladno tome i članka 1.1 u Prilogu 2 pod 28.17.

21.) U članku 14.2. Instrumenti osiguranja plaćanja, T-Com predlaže izmijeniti peti, šesti i sedmi stavak tako da isti glase:

„Najveći mogući iznos depozita na «escrow» računu, unaprijed plaćenog iznosa, odnosno bankovne garancije može iznositi ukupno 2.000.000,00 kn kao zbroj svih iznosa pojedinih instrumenata osiguranja plaćanja za uslugu kolokacije i dodatnih usluga vezanih uz uslugu kolokacije ne uključujući uslugu izdvojene lokalne petlje, pod uvjetom da Operator korisnik Standardne ponude nije zatražio usluge kolokacije u opsegu koji prelazi 2.000.000,00 kn za ukupni zbroj pojedinačnih instrumenata osiguranja plaćanja za pojedine kolokacije. Za usluge izdvojene lokalne petlje iznos bankarske garancije određuje se prema odredbama iz ugovora.

Ukoliko je Operator korisnik Standardne ponude u razdoblju od 2 godine od dana isporuke prvih usluga temeljem Ugovora o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji bude redovito podmirivao sve svoje obveze plaćanja za Usluge kolokacije koje T-Com pruža temeljem tog Ugovora, nakon tog razdoblja obveza dostave određenog instrumenta osiguranja plaćanja neće se primjenjivati na Operatora korisnika Standardne ponude. Ukoliko Operator prestane podmirivati svoje obveze za usluge kolokacije biti će obavezan za zahtjev HT-a dostaviti odgovarajući instrument osiguranja plaćanja u slijedeće 2 godine. Ako Operator korisnik Standardne ponude u razdoblju od 2 godine od dana kada je nastala ponovna obveza dostave instrumenta osiguranja plaćanja za uslugu kolokacije bude redovito podmirivao sve svoje obveze za Usluge kolokacije koje T-Com pruža temeljem tog Ugovora, nakon tog razdoblja obveza dostave određenog instrumenta osiguranja plaćanja neće se primjenjivati na Operatora korisnika Standardne ponude. Na isti način primijeniti će se obveza ponovne dostave instrumenata osiguranja plaćanja u ciklusima od 2 godine ukoliko operator prestane redovito podmirivati svoje obveze plaćanja za usluge kolokacije.

Ukoliko je Operator korisnik Standardne ponude u razdoblju od 2 godine od dana isporuke prvih usluga temeljem Ugovora o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji redovito podmirivao sve svoje obveze plaćanja za Usluge izdvojene lokalne petlje koje T-Com pruža temeljem tog Ugovora, nakon tog razdoblja obveza dostave određenog instrumenta osiguranja plaćanja neće se primjenjivati na Operatora korisnika Standardne ponude. Ukoliko Operator prestane podmirivati svoje obveze za usluge izdvojene lokalne petlje biti će obavezan za zahtjev HT-a dostaviti odgovarajući instrument osiguranja plaćanja u slijedeće 2 godine. Ako Operator korisnik Standardne ponude u razdoblju od 2 godine od dana kada je nastala ponovna obveza dostave instrumenta osiguranja plaćanja za uslugu izdvojene lokalne petlje bude redovito podmirivao sve svoje obveze za Usluge izdvojene lokalne petlje koje T-Com pruža temeljem tog Ugovora, nakon tog razdoblja obveza dostave određenog instrumenta osiguranja plaćanja neće se primjenjivati na Operatora korisnika Standardne ponude. Na isti način primijeniti će se obveza ponovne dostave instrumenata osiguranja plaćanja u ciklusima od 2 godine ukoliko operator prestane redovito podmirivati svoje obveze plaćanja za usluge izdvojene lokalne petlje.“

Obrazloženje:

Smatramo da u pogledu instrumenata osiguranja plaćanja treba razdvojiti uslugu kolokacije i uslugu pristupa izdvojenoj lokalnoj petlji, kako bi u slučaju potrebe za isključenjem pojedine usluge bilo sasvim jasno i transparentno koji su uvjeti odnosno obveze po pojedinoj usluzi ostvareni u trenutku donošenja odluke o isključenju. To bi olakšalo i način izračuna početnog iznosa potrebnih financijskih garancija i ažuriranje istih u tromjesečnim periodima s obzirom na različitu dinamiku u rastu i korištenju usluga kolokacije i pristupa izdvojenoj lokalnoj petlji. Naime, u praksi se pokazalo da značajniji rast broja izdvojenih lokalnih petlji nastaje tek u drugoj godini rada Operatora a time i financijska izloženost T-Coma. Redovito podmirivanje obveza u prvoj godini nije jamstvo da će Operator biti sposoban podmirivati svoje financijske obveze u drugoj godini te je stoga potrebno produžiti obvezu osiguranja financijskih garancija sa jedne na dvije godine i za uslugu kolokacije i za uslugu pristupa izdvojenoj lokalnoj petlji. Stoga se predlaže izmijeniti predmetnu odredbu kako je navedeno.

22.) U Ugovoru o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji predlažemo izmijeniti članak 11. Financijske garancije, stavak 6 tako da isti glasi:

„FG=mF(4ULL0+3,5(ULLn1+ULLh1)+2,5(ULLn2+ULLh2)+1,5(ULLn3+ULLh3))+otFn(ULLn1+ULLn2+ULLn3)+otFh(ULLh1+ULLh2+ULLh3)

Obrazloženje:

S obzirom na produživanje mogućnosti naplate potraživanja za razdoblje od 30 dana radi obveze izdavanja opomene od strane T-Coma, predlažemo promjenu formule za izračun financijske garancije na način da se za tih 30 dana (1 mjesec) poveća faktor s kojim se množe postojeće metalne parice.

23.) U Ugovoru o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji predlažemo izmijeniti članak 11. Financijske garancije, stavak 8. tako da isti glasi:

„Ukoliko je Operator korisnik Standardne ponude u razdoblju od dvije godine od početka korištenja usluga prema Ugovoru o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji redovito podmirivao sve svoje obveze plaćanja za Usluge koje T-Com pruža temeljem ovog Ugovora, nakon tog razdoblja obveza na dostavu određenog instrumenta osiguranja plaćanja neće se primjenjivati na Operatora korisnika Standardne ponude. Ukoliko Operator korisnik nakon proteka dvije godine propusti podmiriti svoje financijske obaveze za usluge koje T-Com pruža temeljem Ugovora o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji, T-Com će od Operatora korisnika temeljem odredbi Standardne ponude zatražiti dostavu instrumenta osiguranja plaćanja u slijedeće 2 godine“.

Obrazloženje:

Nastavno na predložene promjene u članku 14.2. Standardne ponude obrazložene u ad 20.

Ad 24.) U Ugovoru o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji, Prilog 2. Obračun i naplata T-Com predlaže izmijeniti stavak 3. tako da isti glasi:

„Prigovori koji se odnose na iznos računa podnose se T-Comu u pisanom obliku u roku od 30 dana od dana izdavanja računa. Iznos računa smatra se prihvaćenim ukoliko prigovor nije podnesen u navedenom roku. U slučaju da Operator korisnik Standardne ponude u gore utvrđenom roku djelomično ospori račun, neosporeni dio računa dužan je platiti u roku dospijeća“.

Obrazloženje:

Nastavno na odredbu o mogućnosti osporavanja dijela računa i mogućnosti dane Operatoru korisniku Standardne ponude da ne podmiri svoja dospjela i nesporna dugovanja prema T-Comu, T Com predlaže navedenu izmjenu s ciljem pojašnjenja odredbe oko prigovora računa i naplate nespornog dijela računa.

Ad 25.) U Ugovoru o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji, Prilog 2. Obračun i naplata T-Com predlaže dodati novi stavak 4. koji glasi:

Postupak za naplatu usluga koje su predmet ove Standardne ponude za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji

- a) T-Com obračunava mjesečnu naknadu u računu tekućeg mjeseca za usluge pružene u tom mjesecu.
- b) Rok dospijeća plaćanja računa je 30 dana od datuma izdavanja računa.
- c) Ukoliko Operator korisnik Standardne ponude ne podmiri svoja dugovanja, T-Com šalje pisanu opomenu po isteku roka dospijeća računa.
- d) T-Com će u slučaju kašnjenja u plaćanju računa zaračunati Operatoru korisniku Standardne ponude troškove opomene u iznosu od 30 kuna po opomeni.
- e) Prigovori koji se odnose na iznos računa podnose se T-Comu u pisanom obliku u roku od 30 dana od dana izdavanja računa. Iznos računa smatra se prihvaćenim ukoliko prigovor nije podnesen u navedenom roku. Prigovor mora sadržavati sporni iznos po svakoj stavci računa odnosno specifikacije za usluge koje se zbirno iskazuju na računu, a koji je predmet prigovora.
- f) U slučaju da Operator korisnik Standardne ponude u utvrđenom roku djelomično ospori račun, neosporeni dio računa dužan je platiti u roku dospijeća.
- g) Za osporeni dio računa primjenjuje se sljedeći postupak verifikacije. Ugovorna strana koja izdaje račun će:
  - u roku od 3 dana od primitka pisane obavijesti o osporavanju potvrditi primitak navedene obavijesti
  - izvršiti odgovarajuću istragu osporavanog dijela stavki računa/specifikacije u roku od 10 dana po primitku obavijesti o osporavanju i o rezultatima istrage obavijestiti Operatora korisnika Standardne ponude.

Ukoliko se prigovor Operatora korisnika Standardne ponude odnosi na ugovorene ili odobrene uvjete od strane nadležnog regulatornog tijela, prigovor se odbacuje i Operator korisnik Standardne ponude je dužan odmah platiti puni iznos računa. U protivnom T-Com zadržava pravo privremene obustave usluga, sukladno članku 17. ove Standardne ponude.

- h) Ukoliko Operator korisnik Standardne ponude ne podmiri dospjelo dugovanje unutar roka dospijeća plaćanja te niti unutar tog roka ne prigovori na iznos dugovanja pisanim putem, bit će dužan platiti zatezne kamate sukladno važećim propisima.
- i) Ukoliko Operator korisnik Standardne ponude ne podmiri svoja dospjela i neosporena dugovanja u roku 30 dana od slanja pisane opomene, T-Com će primijeniti postupak naplate potraživanja iz dostavljenih instrumenata osiguranja plaćanja.
- j) Ukoliko se ne može naplatiti iz instrumenata osiguranja plaćanja, T-Com može privremeno obustaviti pružanje usluge ukoliko Operator korisnik Standardne ponude ne podmiri bilo koji dugovani i neosporeni račun za usluge iz ove Standardne ponude u roku od 30 dana od slanja pisane opomene.
- k) T-Com može raskinuti ugovor sklopljen temeljem ove Standardne ponude slanjem pisane obavijesti s trenutnim učinkom ukoliko je pružanje usluge privremeno obustavljeno, a razlozi koji su uzrokovali privremenu obustavu nisu otklonjeni od strane Operatora korisnika Standardne ponude u roku od 30 dana od dana privremene obustave pružanja usluge.

Obrazloženje:

Navedena izmjena se predlaže kako bi na jednom mjestu bio naveden kompletan postupak koji se odnosi na naplatu usluga iz ove Standardne ponude s ciljem jasnijeg i transparentnijeg odnosa između T-Coma i Operatora korisnike Standardne ponude.

Osim svih gore navedenih komentara, HT ovim putem također ponavlja sve svoje prijedloge za izmjenu Standardne ponude dostavljene Agenciji dana 27. svibnja 2010. godine, i to sljedeće točke: Ad 10-13, Ad15, Ad 24, Ad 26, Ad 29-30, Ad 35, Ad 37-43, Ad 58, Ad 61, Ad 68 i Ad 71-77.

Prilog 1 – Cijene za aktivaciju usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (WE i CEE)

država	aktivacija postojeće parice		aktivacija nove parice	
	euro	kuna	euro	kuna
Nizozemska	12,57	90,50	65,54	471,89
Irska	45,00	324,00	-	-
Belgija	91,93	661,90	51,32	369,50
Poljska	13,81	99,43	35,78	257,62
Velika Britanija	45,33	326,38	87,99	633,53
Mađarska**	-	-	-	-
Njemačka	55,52	399,74	60,72	437,18
Grčka	27,59	198,65	65,06	468,43
Malta	59,89	431,21	122,27	880,34
Italija	39,63	285,34	51,28	369,22
Češka	47,79	344,09	47,79	344,09
Norveška	133,51	961,27	-	-
Cipar	45,07	324,50	90,15	649,08
Španjolska	24,00	172,80	24,00	172,80
Portugal	38,00	273,60	-	-
Francuska	50,00	360,00	50,00	360,00
Austrija	31,50	226,80	109,10	785,52
Švicarska	31,66	227,95	28,54	205,49
Bugarska	17,86	128,59	-	-
Luksemburg	58,79	423,29	102,69	739,37
Slovenija	44,55	320,76	-	-
Slovačka	42,00	302,40	-	-
Latvija	46,87	337,46	-	-
Rumunjska	59,00	424,80	-	-
Švedska	45,06	324,43	45,06	324,43
Danska	99,31	715,03	84,12	605,66
Litva	43,48	313,06	43,48	313,06
Estonija	44,61	321,19	44,61	321,19
Finska*	99,00	712,80	99,00	712,80
Total	1.393,33	10.031,98	1.308,50	9.421,20
Total EU	1.228,16	8.842,75	1.279,96	9.215,71

Izvor: Cullen International September 2010 Table 1 and Cullen International October 2010 Table 1

Napomena:

* Prosjek dvije različite cijene

** Zavisí o vrsti kolokacije

Prilog 2 – Mjesečna naknada za uslugu potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (WE+CEE)

država	mjesečna naknada	
	euro	kuna
Nizozemska	6,53	47,02
Irska	12,41	89,35
Belgija	7,57	54,50
Poljska	5,47	39,38
Velika Britanija	8,84	63,65
Mađarska**	7,27	52,34
Njemačka	10,20	73,44
Grčka	8,51	61,27
Malta	9,37	67,46
Italija	8,49	61,13
Češka	10,24	73,73
Norveška	12,01	86,47
Cipar	9,91	71,35
Španjolska	7,79	56,09
Portugal	8,99	64,73
Francuska	9,00	64,80
Austrija	5,87	42,26
Švicarska	13,06	94,03
Bugarska	7,39	53,21
Luksemburg	10,75	77,40
Slovenija	8,20	59,04
Slovačka	7,80	56,16
Latvija	8,25	59,40
Rumunjska	8,37	60,26
Švedska	8,72	62,78
Danska	9,32	67,10
Litva	5,21	37,51
Estonija	6,07	43,70
Finska*	9,25	66,60
Total	250,86	1.806,19
Total EU	225,79	1.625,69

Izvor: Cullen International September 2010 Table 1 and Cullen International October 2010 Table 1

Napomena:

* Prosjek dvije različite cijene

** Prosjek tri različite cijene

